

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

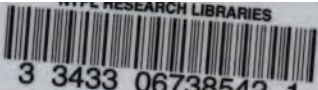
Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

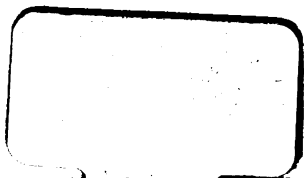
Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

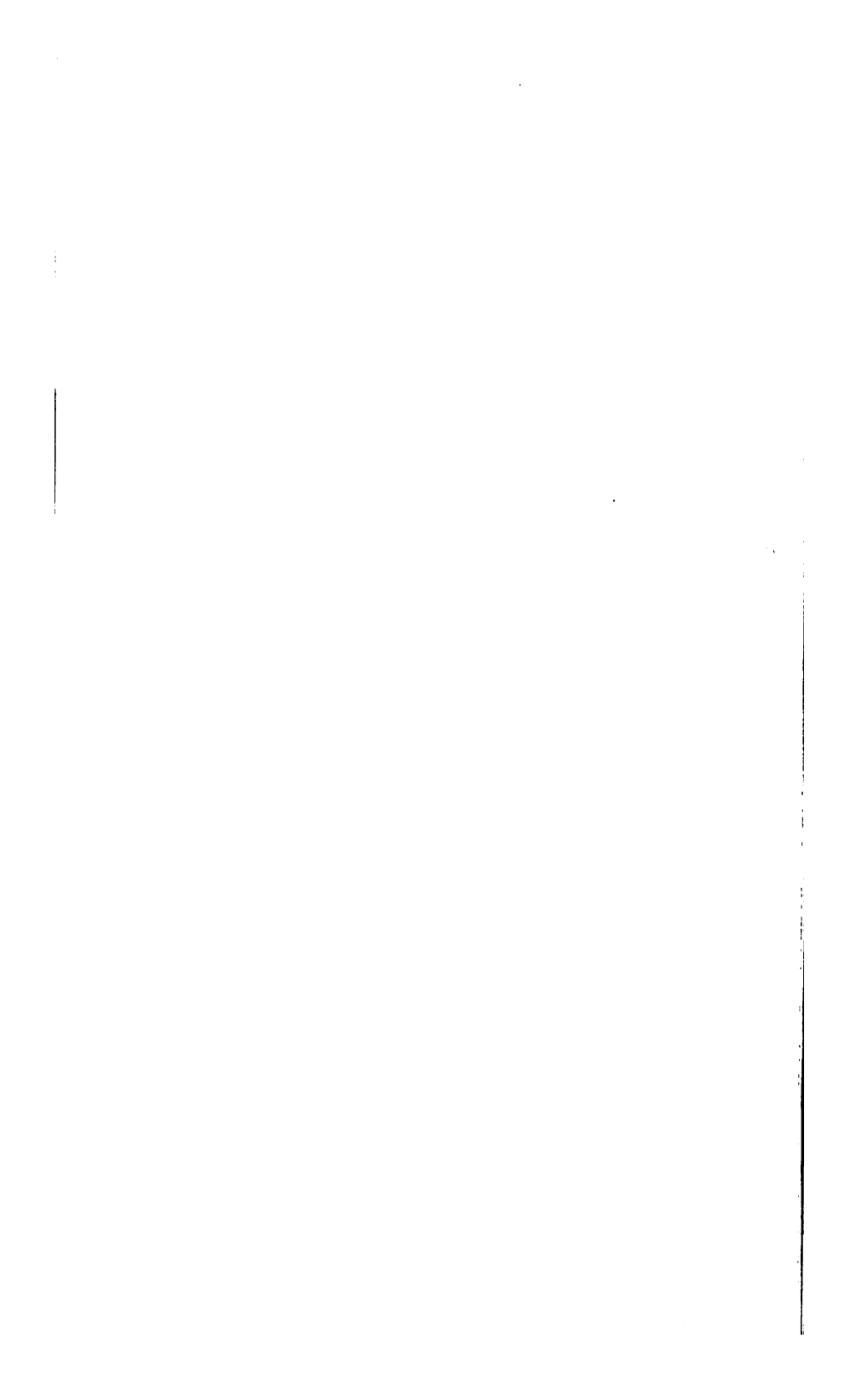
WFL RESEARCH LIBRARIES

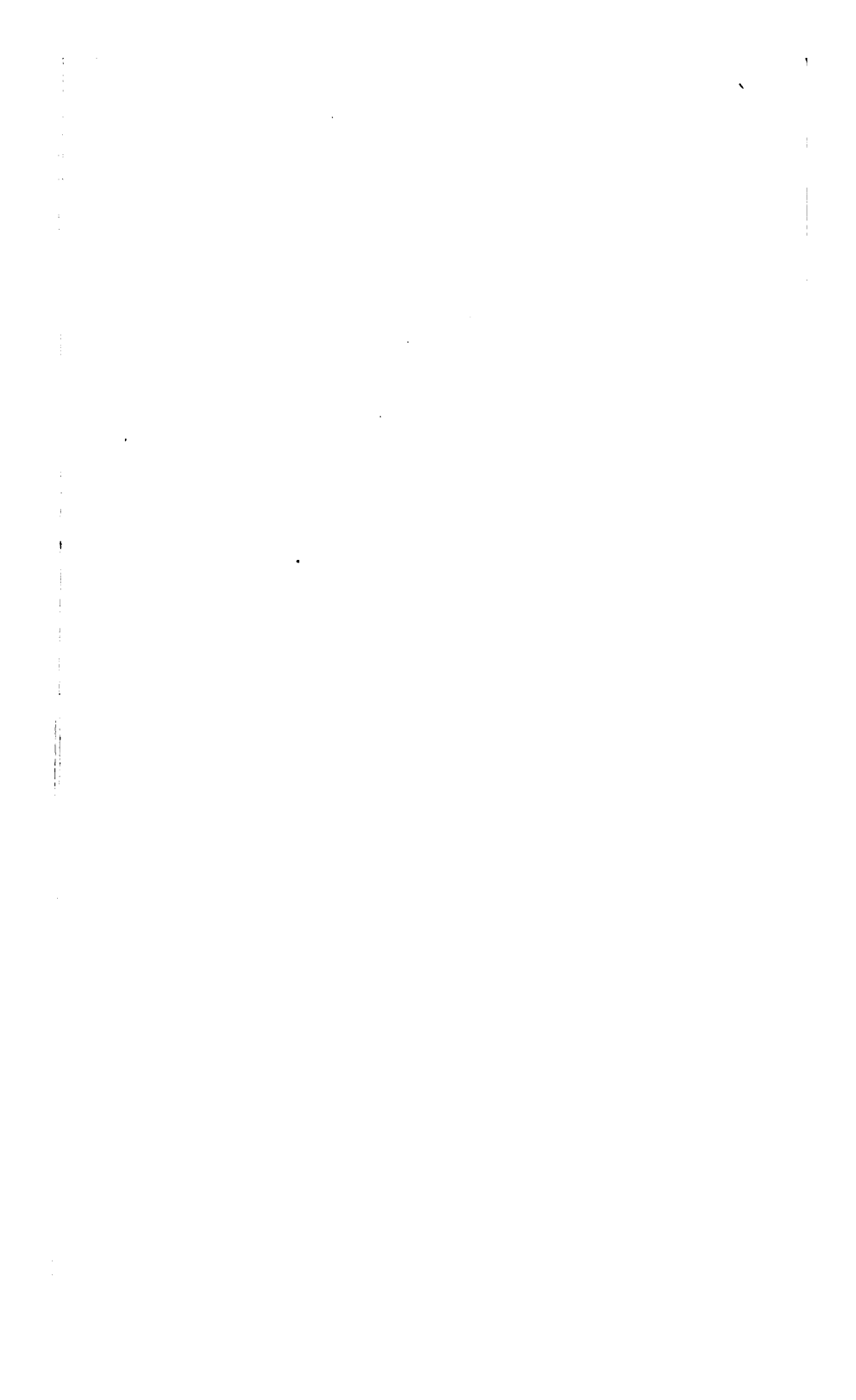

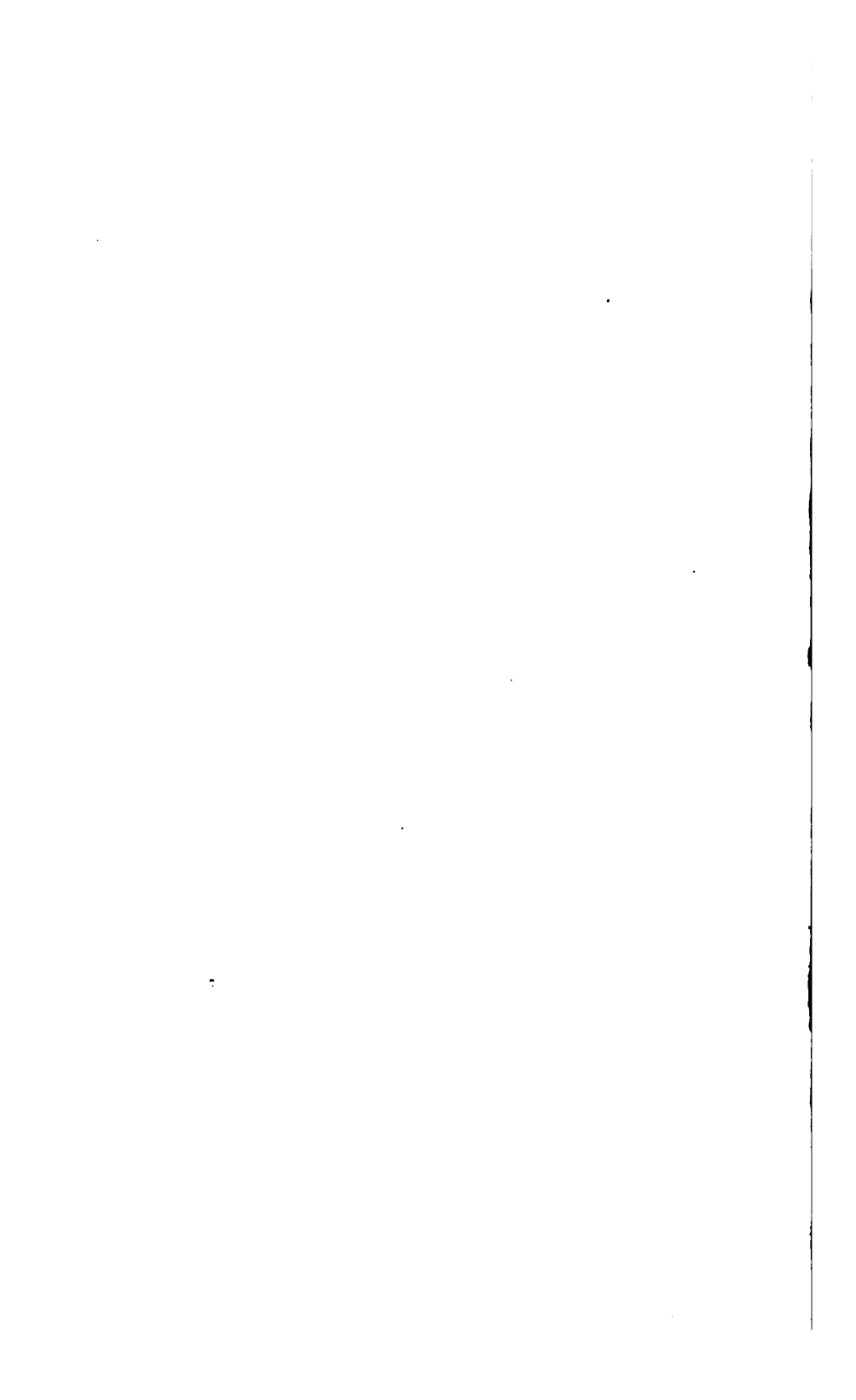
3 3433 06738542 1

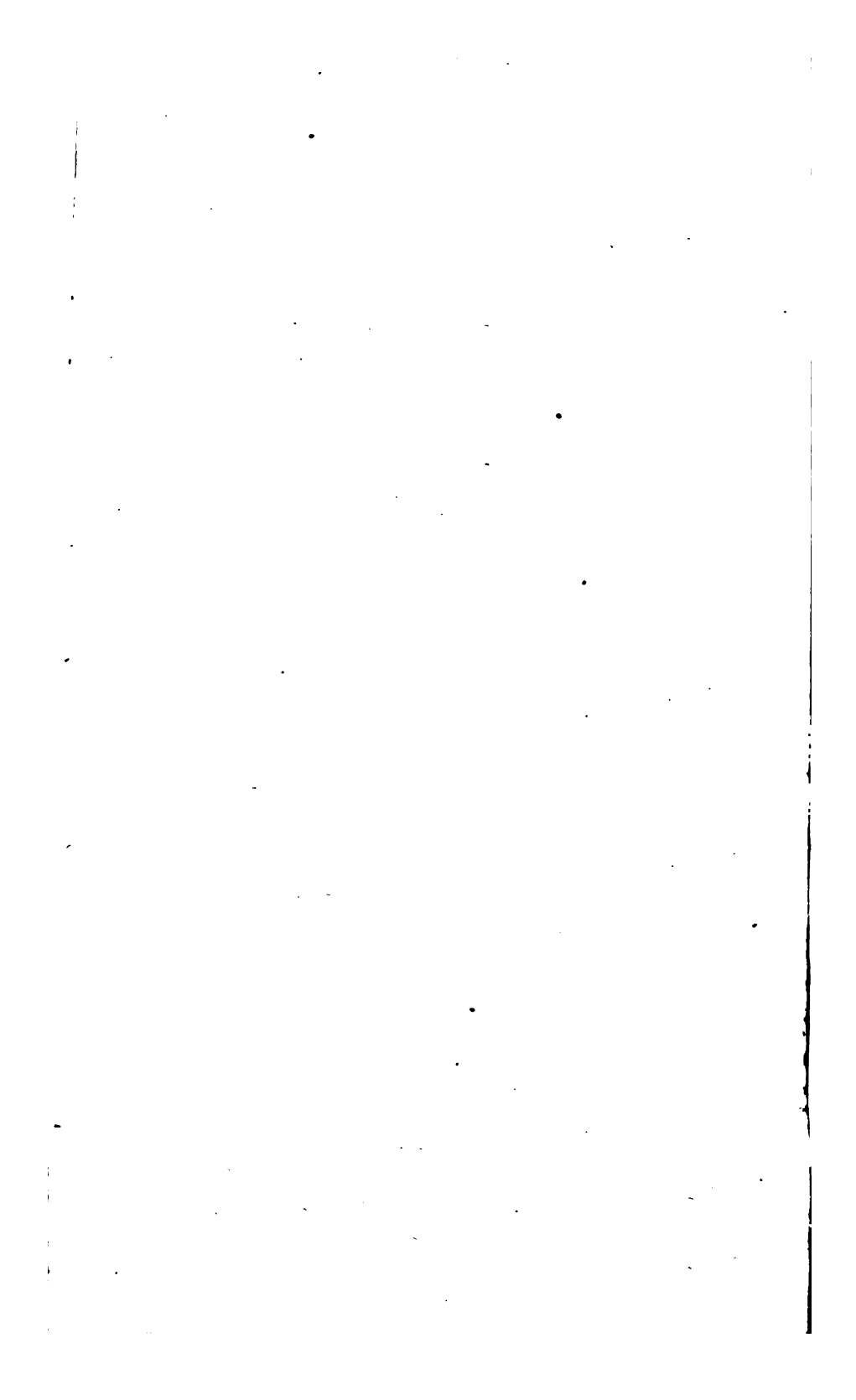
11/11/11

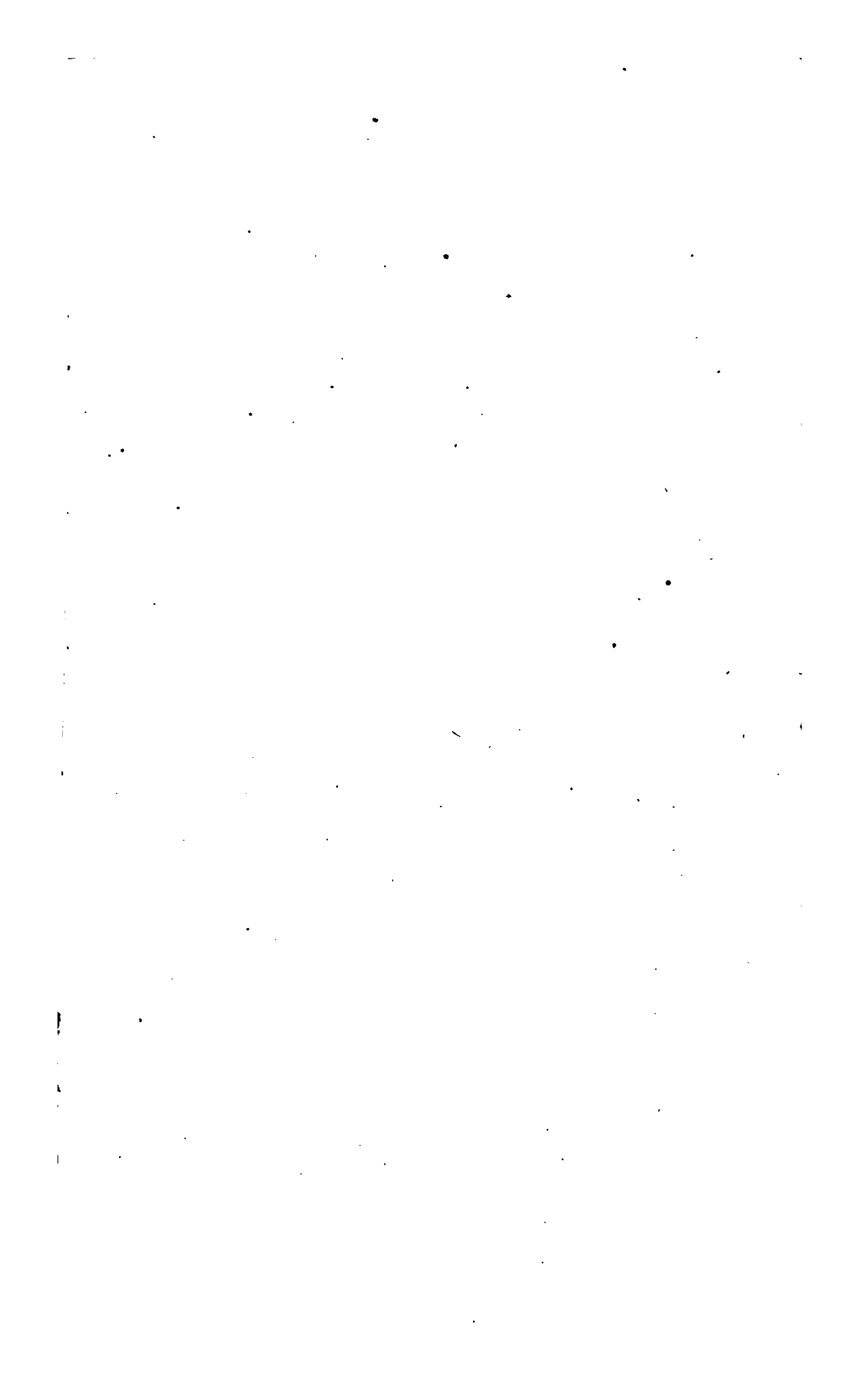

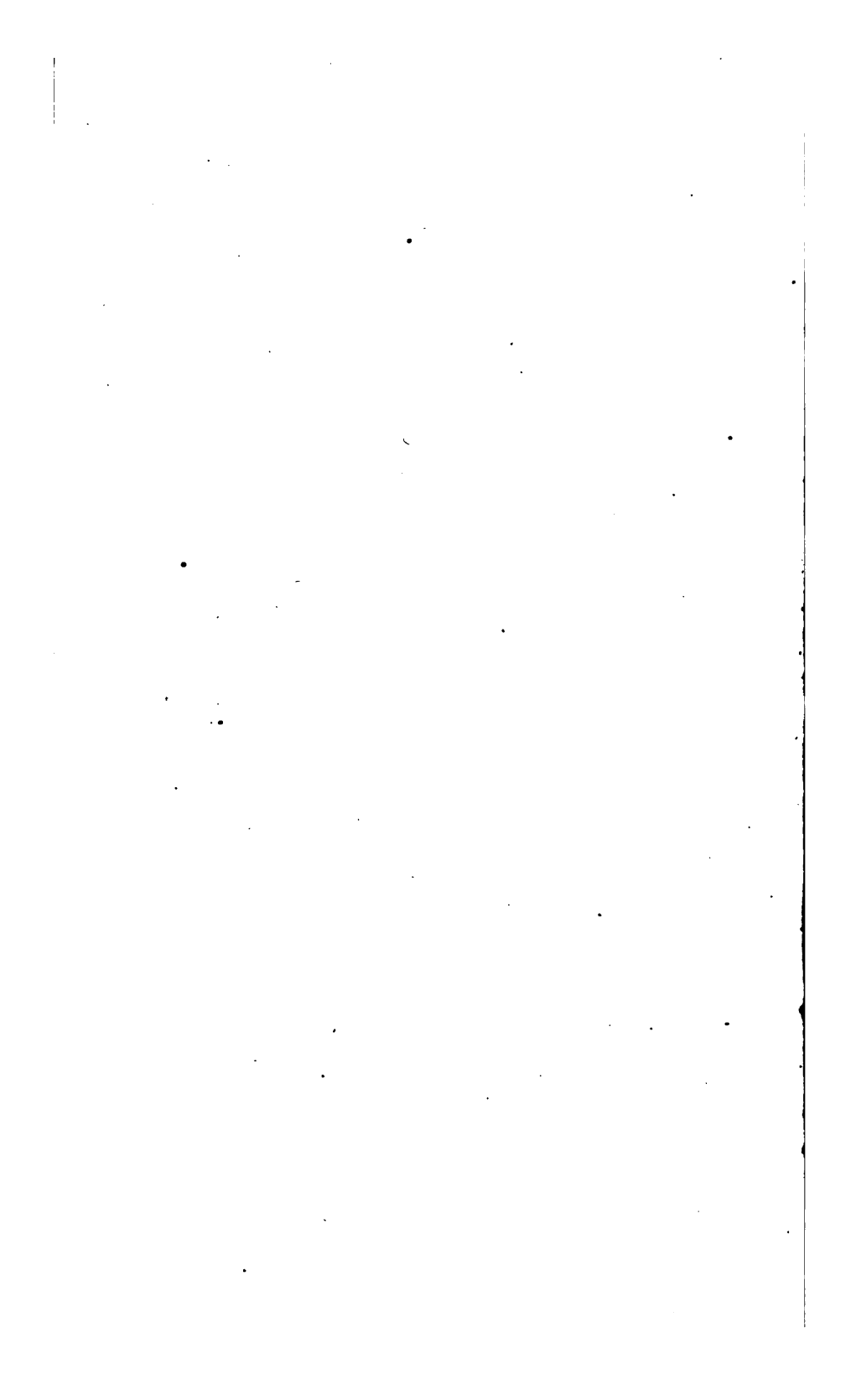

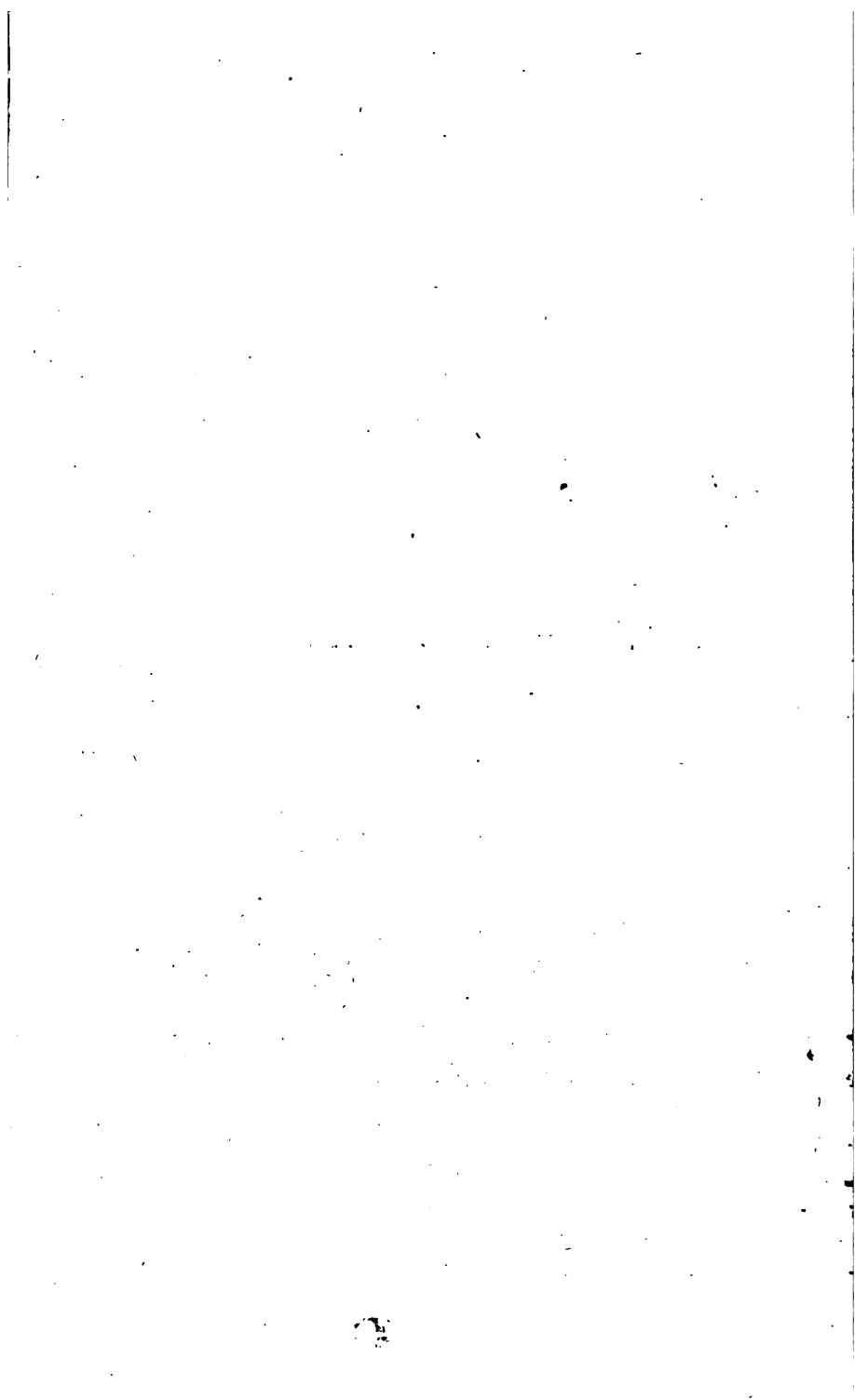
NHK

ODEN EN GEDICHTEN.

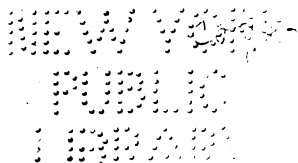

O D E N
E N
G E D I C H T E N
V A N
M^r R H Y N V I S F E I T H.
D E R D E D E E L.

TE AMSTERDAM, bij
JOHANNES ALLART,
M D C C X C V I I I . ⁹⁸

R.A.H.

PROV. 1911
1911
1911

V O O R B E R I C H T.

Met dit Deel besluit ik de uitgave mijner Oden en Gedichten , en 't niet waarschijnlijk , dat ze immer door een vierde Deel opgevolgd zullen worden , daar ik van deeze soort van Poëzij voor altijd afscheid genomen heb , niet om dat ik ophield haar te beminnen , maar om dat ik voelde , dat zij gereed was afscheid van mij te neemen , en ik haar vóór wilde komen.

Lang heb ik voor 't overige in beraad gestaan , om 'er nog een klein bundeltje met gedichten mijner jeugd bij te voegen. Eenigen mijner Vrienden wilden dit , en begreepen , dat dit niet geheel nutteloos zijn zoude voor den aankomenden Beoeffenaar der Dichtkunde , en ik 'er te veiliger toe besluiten kon , dewijl veelen dier Versen toch in vreemde handen , en sommigen bij andere gelegenheden zelfs reeds gedrukt waren , en het dus niet altijd vóór te komen zou zijn , dat men 'er vroeg of laat eene gebrekkiger uitgave van in de waereld zond , dan die zijn zoude , welke ik zelf nagezien en verbeterd had. Doch , na alles rijpelijk overwoogen te hebben , oordeelde ik , dat het eerste niet op kon weegen tegen het verdriet , dat meer dan een geoeffend Lezer bij het doorbladeren dier gebrekkige

stukken (en ik zelf bij het nazien en uitgeven mogelijk niet minder) ondervinden zou; en dat het laatste wel niet zeker vóór te komen ware, doch dan ook niet op mijne rekening kon gezet worden, te minder, daar ik voornemens was, om met de uitgave van dit Deel elke verzameling van losse Dichtstukken, die niet in betrekking tot elkander staan en zich in de drie deelen mijner Oden en Gedichten niet bevinden, het zij dan, dat ze werkelijk uitgegeven zij, of immer uitgegeven mogt worden, aftekeuren, en als nimmer door mij vervaardigd te verklaaren; en dit doe ik hier mede op de plegtigste wijze. Ik voel wel, dat ik hierdoor het groot aantal van Dichters vermeerder, die zich allen eens beklagden te vroeg uitgegeven en te weinig verbrand te hebben; maar deeze vernedering getrooste ik mij, zo mijn voorbeeld eenen enkelen jongen Dichter onder ons, in de eerste bedwelming eens te vroegen lofs, voor deeze klip behoeden mag, en hem vervolgens het naberouw uitwinnen, dat 'er zeker eenmaal het gevolg van is.

De Gedichten, in dit Deel vervat, daar het jaartal niet onder uitgedrukt staat, behooren tot mijne laatste, en voor dezulken, wien mijn eigen oordeel hieromtrent

niet

niet onverschillig mogt zijn, zal ik 'er bijvoegen, dat ik ze niet voor mijne minste Gedichten houde. Dezelve zijn tot hier toe nooit gedrukt geweest, uitgezonderd het vers *aan* ARISTUS, 't geen mij toefcheen, door eene spoediger uitgave meer van nut te zullen zijn, en daarom kort na deszelfs vervaardiging door mij aan de Letteroeffenaars gezonden wierd, die het dan ook in hun Mengelwèrk, voor de maand November des vooreden Jaars, der plaatsing niet onwaardig keurden. De twee *Cantaten* zijn haaren oorsprong aan omstandigheden verpligt, die van geen belang voor den Lezer zijn. Voor beiden wordr werkelijk muziek vervaardigd. Voor *de Menschlievendheid*, door eenen Liefhebber, die bij ons verdient bekend te worden, en het gewis eens zijn zal, J. E. DE BLONAIJ en voor *het Onwedex*, door onzen verdienstelijken Zwolschen Organist, NICOLAÏ.

En hier mede neem ik, in dit vak, afscheid van mijnen Lezer, en wensch hem, wel te vaaren.

I N H O U D.

G O D S D I E N S T I G E G E Z A N G E N.

<i>De Winter.</i>	Bladz.	3
<i>De Starrenhemel.</i>		12
<i>Aan den Schepper.</i>		18
<i>Aan den Opperregeerder der Waereld.</i>		25
<i>De Jongeling te Naïn.</i>		31
<i>Aan de Kristenen.</i>		37
<i>De Stofbewooner in den tempel der Natuur</i> (het Hoogduitsch van Pfenninger vrij naargevolgd)		42
<i>Aan God.</i>		48
<i>Zielrust.</i>		57
<i>Het Onweder, eene Cantate.</i>		65
<i>De Menschlievendheid, eene Cantate.</i>		81

M E N G E L Z A N G E N.

<i>Gedachten bij een Bouwval.</i>	97
<i>Het Nachtyvoortsje.</i>	103
<i>Herinnering in een Woud.</i>	107
<i>De Liefde; aan Nancij.</i>	114
<i>De Kerkhof.</i>	122
<i>Karel en Lotje; Romanze.</i>	127
<i>Agnes; Romanze</i> (naar 't Hoogduitsch.)	141
<i>De Nacht.</i>	146
<i>Aan een Beek.</i>	149
<i>Aan Celis.</i>	153
<i>Treurzang; Aria.</i>	160

G E D I C H T E N.

<i>Aan Arietus.</i>	165
<i>Spoor tot menschelijke Gelukzaligheid.</i>	179
<i>Opschrift voor de Woud-kerk te Banjo.</i>	197

G O D S-

GODSDIENSTIGE GEZANGEN.

III. DEEL.

SECRET

SECRET

D E

W I N T E R.

De Lente zuis' door 't jeugdig veld
Uw Vaderliefde, oneindig Wezen!
Door 't roosje, dat van wellust zwelt,
En 't lied des nachtegaals gepreezen;
De Winter, die in stormwind spreekt,
In 't kleed van sneeuw en ijschors steekt,
De Winter zingt uw Alvermogen;
Al de aarde erkent uw Majesteit,
Haar lof wordt tot aan 't zwerk verbreid,
En starren tintlen in onze oogen!

Verheven Schepper der Natuur,
 Ook in den ruuwsten Winter Vader!
 Hoe godlijk is uw Albestuur!
 Duld, dat mijn lied U dankbaar nader'!
 Wat nacht uwe Almagt ooit omsluit',
 Zij loopt op wijze voorzorg uit
 Voor 't oog, dat door de wolk mag staaren.
 Gij slaat, maar met een vaderhart,
 En roozen spruiten uit de smart,
 Die de Eeuwigheid ten krans zal gaëren.

Dat Zinlijkheid hier, zonder schroom,
 Als stoornis haar genot bejegen,
 Van straf en van belooning droom',
 En vonnis over vloek en zegen;
 Zij mooge, ontrukkt aan 't schijnvermaak,
 De Orkaanen Dienaars van uw Wraak,
 Trawanten van uwe Almagt noemen;
 De waare Aanbidder van uwe Eer
 Knielt bij 't geloei des stormwinds neër,
 En blijft, ook daar, uw Goedheid roemen.

Hij hoort haar spreken in den storm,
 En fluistren, waar de koeltjes stoeiën;
 Hij ziet haar weemlen in den worm,
 En aan het zwerk in zonnen gloeiën.
 Zij druipt in regen op het kruid,
 Zij blinkt in rijp en daauwdrop uit,
 Zij rolt en ratelt in den donder,
 Zij schittert in het blikfemlicht,
 Zij vlokt in sneeuw de voren digt,
 En dekt 'er 't jeugdig kooren onder.

Dezelfde vaderlijke hand
 Schiep 't vruchtbaar dal, de dorre duinen,
 Klonk eeuwig ijs, als diamant,
 Ten tulband om der Bergen kruinen.
 't Gewrocht van ieder jaargetij,
 Zijn korte of langer heerschappij,
 Zijn door uw Wijsheid afgetekend.
 Een bloeiënde of bevroozen aard'
 Zijn even zeer uw Goedheid waard',
 En staëg naar onzen nood berekend.

Van daar aan Groenlands barre kust
 De Beer in jagtsneeuw ligt bedolven,
 Tot daar de Zon haar fakkel bluscht
 In Othaïti's milder golven,
 Schonk uwe Liefde aan ieder oord,
 Wat zijn' Bewooner 't meest bekoort,
 En schaars zich van zijn hart laat scheuren.
 Ook schoon zijn voet een Eden drukt,
 Zal hij, aan 't Vaderland ontrukkt,
 Zich balling uit uw Schepping keuren.

't Geloei van felberoerde Zeën;
 't Gebrul des Leeuws, die prooi moet misfen;
 't Gehuil van Panter, Wolf, Hijeën,
 De harmonij van wildernisfen;
 't Gekraak eens Vuurbergs, die ontbrandt,
 Den dood verbergt in 't ingewand,
 En Volkren op zijn weën doet ijzen;
 Mistemden nooit den grootſchen toon,
 Dien hier Natuur, zo stout als ſchoon,
 Tot God, haar' Maaker, op doet rizen.

De mensch, die naauw een zichtbaar stip
Der Schepping doorschouwt in zijn leven,
En daar zijn brein van klip bij klip,
En zwarten nacht nog voelt omgeven;
Die naauw in 't eindloos Godsgebied
Eén van de duizend schakels ziet,
Die tijd en eeuwigheid verbinden,
Moog', voor het groote Plan te klein,
Hier loutere verscheidenheên,
En duizendwerf verwarring vinden.

Maar Hij, die voor het groot Geheel
't Ontwikkeld tijdstip ziet genaaken,
Waar 't schijnbaar feilen van een deel
't Geluk van allen moet volmaaken;
Waar ieder wanklank in 't Heelal
Zich op moet losfen in 't geschal
Van eindelooze harmonijën,
Vindt de eigen éénheid in zijn werk,
Of koeltjes dartlen door het zwerk,
Of de elementen zich bestrijën.

D E W I N T E R.

O Winter! wien uw dor gebied
 Een graf of doodsvallei verbeelde,
 Het oog, dat zijn bestemming ziet,
 Hangt aan uw heil en gloeit van weelde.
 Ook met uw bleek en doodsch gewaad
 Omhult en dekt gij blad en zaad,
 En wie de prille Lente roemen,
 Ze ontleent aan u haar schoonste pracht,
 Uw woestheid scheidt haar toverkracht,
 Uw werkzaamheid haar loof en bloemen.

Wat ziet de dwaaze zinlijkheid,
 Als ze op een lijk of graf durft staaren,
 Of op een eenzaam kerkhof beidt
 Bij heuveln, die ons stof bewaaren? —
 Gebeente, dat de worm beheert,
 Of 't zonnevuur tot kalk verteert,
 En dan ten spel strekt aan de winden;
 Het nietig — ach! 't afschuwlijk end'
 Van al de grootheid, die ze kent,
 Of in den mensch, Gods Beeld, kan vinden!

Ja,

Ja, ook het vreedzaam schimmenrijk
Rijst met uw beeld voor mijn gedachten;
Uw rust is zijne rust gelijk,
Zijn lange nacht uw lange nachten.
Maar zou mijn hart hier angstig slaan,
Of treurig door uw dreeven gaan?
Neen, wie hier de oogen van u wende,
Ik vinde in u het beeld des doods,
Hoor reeds den zucht des jongsten noods,
En juiche uit nachten van ellende!

O Pelgrim, die door lang verdriet
Aan 't moeilijk leven waart geklonken!
Hoe zacht was u de peuluw niet,
Waarop uw matte leden zonken!
Nu rust gij zalig van de smart.
Hier knaagt geen worm meer aan uw hart;
Hier rolt geen traan meer van uw kaaken;
Hier is de droomenlooze nacht
De Schepper van vernieuwde kracht,
En doet voor eeuwig heil ontwaaken!

Ja, eens, eens rijst de schoone Zon,
 Die door geen nacht meer wordt verzwolgen;
 Eens lagcht de Lente op veld en bron,
 Die nooit een Winter op zal volgen;
 Reeds juicht Natuur het tijdstip aan,
 Dat stroomend licht van al Gods paën
 Tot in 't verborgenst graf zal breken;
 Dat elke klagt een hallel wordt,
 En ieder traan, hier ooit gestort,
 Haar tegenruischt in wellust-beeken.

●

Hoe zal de ruime Schepping door,
 Oneindig God! uw lof dan klinken,
 Als 't wit, dat ooit uw Wijsheid koor,
 Uit al uw werken door zal blinken;
 Als eindlooze overmaat van heil
 Al 't schijnbaar kwaad, de kleinste feil
 Voor altijd uit 't Heelal zal delgen. —
 Zo stort een beek, door slijk gevoed,
 In 't eind' zich zuiver in den vloed,
 Die haar voor eeuwig moet verzwelgen.

Verheven Oorsprong der Natuur!
Gij, aller Schepslen Levensäder!
Alkoestrend in het Zonnevuur!
Ook in den ruuwsten Winter Vader!
Al reikt mijn lof niet tot uwe eer,
Al zinkt ze in 't stof des doods ter neêr,
Toch blijft uw Liefde mij ontvonken —
Hier, waar nog nacht mijn oog omsluit,
Breide ik mijn handen tot U uit,
In stille aanbidding weggezonden.

D E

STARRENHEMEL.

De nacht zank neêr op 't eenzaam veld,
En woud en heuvel vlood,
Nog met den laatsten straal om 't hoofd
Van 't flauwend avondrood.
Natuur was stil; geen koeltje blies,
Geen beekje morde in 't rond;
Geen blaadje ritfelde aan 't geboomt',
Of schuiffelde op den grond.
't Gestarnte rees met majesteit
Aan d'effen hemelkring,

En

En tintelde in den daauwdrop neêr,

Die aan den graspriet hing.

Hier, hield Orions stille pracht

Mijn staarend oog bekoord;

Daar, dreef de Wagen, teder schoon,

Met zijnen disfel voord.

Nu juichte ik in den heldren glans

Dien de Avondstar mij bood;

Dan warde ik in 't verbijstrend tal,

Dat aan mijn oog ontvlood.

Daar rees mijn hart tot God omhoog,

Die eens die groote schaar

Met éénen wenk te voorschijn riep,

En allen stonden daar!

En eeuwen dreeven eeuwen voort,

En volkren slonken heên;

Maar geen op 't afgebakend spoor

Die uit zijn' kreits verdween!

„Oneindige!” dus sprak mijn hart,

Voor 't groot gevoel te klein;

En stille aanbidding gloeide in mij,

En rilde uit al mijn leên.

84 D. E. S T A R R E N H E M E L.

En ijlings was het als de zee
Waar ze in de verte bruischt,
Of de avondwind, als ze op het veld
Door golvende airen ruischt.
En 'k hoorde een stem, terwijl 't gestarnt?
Me als lood op 't harte zonk,
En 't klonk door 't holle van den nacht,
Als of een donder klonk:
„ Wie is hij, die met aardfchen lof
„ Den zuivren zetel naakt
„ Van Hem, tot wien het eeuwig lied
„ Des hemels nimmet raakt?
„ 't Gestarnte is in zijn oog niet rein,
„ Niet rein de zuivre maan,
„ En zou voor Hem een zoon des stofs,
„ Een worm voor God bestaan? —
Zo sprak het, en ik kromde mij,
't Gelaat naar 't stof gericht —
En onrein, schuldig, stond ik daar,
o God! voor uw gezicht!
Mijn deugd dreef als een wolk daar heen,
Waarop de windvlaag woedt;

Mijn

Mijn lofzang keerde tot mij weér,

En wemelde aan mijn' voet.

't Gestarnte flikkerde aan 't azuur

Gestaég met heller licht;

Maar onrein, schuldig, stond ik daar,

ó God! voor uw gezicht!

Verbaasd, vernietigd stond ik daar,

Verlooren in mij zelv',

Omslooten van Gods majesteit,

Gedekt door 't Stargewelf.

Hier, rees het bleek gebied des doods;

En schrik waarde in zijn' kring;

Daar, gaapte een groeve, zwart en naar,

Vol van vernietiging.

Beklemming greep mijn' boezem aan,

En siddering mijn hart;

Het aanzijn was mij foltering.

Het leven, hellefart.

Nu zuisde 't zachtkens om mij heen,

Gelijk het koeltje doet,

Wanneer Natuur op 't eerste groen

De lieve Lente ontmoet.

„ Op aarde, sprak een hemelftem,
 „ Op aarde daauwde ook vree,
 „ En welbehagen in den mensch,
 „ En stille, zoete vree!” —

Nu was het of op nieuw 't gefarnt'

Mij boeide aan zijnen gloed;
 En Golgotha rees voor mijn oog,
 En Kedrons zwarte vloed.

En 'k hoorde 't stil gejuich des worms

Gemengd in 't hemellied;
 En God, te groot voor Englenlof,
 Versmaadde 't wormpje niet.

Daar vloog mijn ziel verrukt tot Hem,

Die dood was, maar nu leeft,
 En finds de sleutels van den dood
 En van den afgrond heeft.

En zielrust droop als balsam neêr,
 En vreugd sproot in 't gemoed;

Troost, leven, vreugd en zaligheid,
 Verlosfer! uit uw bloed!

En ijlings look mijn hart weêr op,
 Als roozen door den daauw,

En palmen ruischten om mijn graf,
En spreidden koele scharw;
En verder rees een godlijk ligt,
En wellust loeg mij aan,
En starren blonken aan mijn' voer,
En 'k juichte in mijn bestaan!

A A N D E N

S C H E P P E R .

Uw liefde, Aartsgoedheid! stroomt me uit al uw werken tegen.
Voor U zal 't volle hart de dankbre snaaren slaan.
U juicht een Schepping, vol van zegen,
In mijriaden wezens aan!

Gij waart, eer iets nog was, volzalig ongeprezen,
Gij bleeft, wat aanvang nam, te groot voor allen lof —
Wat dreef U aan, oneindig Wezen!
U meê te deelen aan het stof?

Gij

Gij wildet, buiten U, aanwezigheid en leven
En vreugd en stil geluk, hoe zalig in u zelv',
En Waerelden en Zonnen dreeven
Als zand in 't maatloos luchtgewelf!

Beweging, stoffe en tijd, uit eene dragt gebooren,
Omslooten wat uw gunst ooit aanzijn had bereid;
En in de grenspaal, hun beschooren,
Vond Worm en Seraf zaligheid!

De jaaren, die ontvloên, en zij, die naadren, treden
Eéntijdig voor uw oog, en wachten uw geboên.
Gij wenkt, en toekomst en voorleden
Staan beide ontwikkeld voor uw' Troon.

Uw wil beweegt 't Heelal, Gij zelf blijft onbewoogen.
't Gestarnt' blinkt in den glans, dien hun uw weêrschijn gaf.
Wat word', niets kan uw heil verhoogen;
Wat zink', niets neemt uw grootheid af.

Gij zaagt, eer de Aarde was, haare eeuwen voor U zweeven,
En dobbren op de Zee van uwe oneindigheid,
Dees, van een' donkren nacht omgeven,
Die, door verlichting voortgeleid.

●

Hoe heerlijk is uw Naam! Uw werken al te gader
Verheffen, als om strijd, uw goedheid en uw magt,
En melden juichend, dat een Vader
Hen uit het niet te voorschijn bragt.

●

De wind des levens ruischt, en overvloed en zegen
Ruischt met hem door 't Heelal — dan zingt Natuur uwe eer,
't Gebloemte ontluikt de Lente tegen,
En wellust stroomt op 't Aardrijk neêr.

●

De dorre Heiftruik bloeit, op 't eenzaam veld verschoolen.
Gij roept den avond, en hij daauwt haar bloempjes aan.
En de Ijsbeer aan de kille Poolen
Oogst levensvreugd uit zijn bestaan.

Alleen de Mensch, uw Beeld, dwaalt door uw Schepping heenen.

Een worm knaagt aan zijn hart, dat louter nood omsluit.

Zijn eerste kreet is angstig weenen,

Een doodfnik is zijn jongst geluid.

Daar rusfchen komt de smart zijn beste vreugd verpoozen,

En rusteloos bejag oogst eindeloos gemis,

Het Misdrijf op een' weg van roozen,

De Deugd in eene wildernis.

God! zou iets onvolmaakts aan uwe Schepping kleeven?

Gij feilen, waar uw zorg het hoogste doel verried?

Neen! wat uw Magt moog' tegenstreeven,

Uw Liefde mist haar doelwit niet!

Schoon nacht en duisternis hier't grootsch ontwerp omgorde,

Eens toeft uw donkerst pad een milden zonneschijn,

Als lijden heil, verwarring orde,

En deugd één met geluk zal zijn.

De Mensch schijne uit uw gunst en schepping als verflooten,
 Gij toch, Oneindige! Gij schonkt den Mensch uw' Zoon,
 En 't uitzicht, voor zijn oog ontflooten,
 Verliest zich voor uw' Glorietroon!

Wat voor het zinlijk oog in hooge of laager orden
 Zijn doelwit tegenstreeve, of in het duister kwijn',
 't Gaat vast — een God deed alles worden,
 't Geluk moet aller deel eens zijn!

De afzichtige Ondeugd mooge uw reine Schepping naadren,
 Zij strekt der Deugd ter schaafw, en vormt haar zege in 't end';
 Het kiesch gevoel schat beide raadren,
 Door uwe Wijsheid aangewend.

De Boosheid helpt het heil van 't groot Geheel volmaaken,
 Maar blijft in zich een kwaad, dat altijd smart verbeidt.
 't Geen hier de Deugd haar wit doet raaken,
 Boeit de Ondeugd aan rampzaligheid.

Uw

Uw wijze Goedheid, die staég kracht verheft door strijden,
 En wil, dat hier het kwaad een hooger goed verwekk',
 Wil tevens, dat een billijk lijden
 Den Booswicht tot een' teugel strekk'.

De Deugd zal op 't geweld des Afgronds zegevieren.
 Haar weg, schoon de Aardbol schudt, loopt veilig door 't
 Wat stormen om haar' schedel gieren, (gevaar.
 Uwe Almagt is haar Beukelaar.

Zo komt de Vonkworm op de ontstoken golven waaren,
 Een prooi des doods, waar hem de zachtste vinger drukt;
 Maar spottend met de magt der baaren,
 Die rotfen van hun grondvest rukt.

De rij van tegenheên, die zich de Snooden teelen,
 Blijft in uw plan een heir, dat hier het kwaad verslindt,
 Tot dat zich 't heil der kleinste deelen
 Tot één volmaakt Geheel verbindt.

Dan zal, wat ordloos schein, zich selv' in 't.eind' verdelgen,
En uit het mooglijk kwaad een grooter goed ontstaan.
Dan zal een dag den nacht verzwelgen,
Die nooit zijn Zon ziet ondergaan.

God! 'k hoor de blijde maar reeds door de Schepping dringen,
Hoe in het groot Heelal geen enkle worm meer kwijn!
Als alles uwe Liefde zingen,
En ge alles zult in allen zijn!

•

A A N D E N

O P P E R R E G E E R D E R

D E R

W A E R E L D.

Loof, Schepping, looft alles, wat ademt, den Heere;

Looft God, die u dacht, u tot wording verkoor! —

De Heemlen, Oneindige! melden uwe eere,

En Zon rolt tot Zon haar het uitspanfel door!

Ach, God! dat ook de Aard' zich ten tempel U wijde,

Van Noordpool tot Zuidpool uw liefde belijde,

U kenne, U beminne, in uw' Zoon U genaak',

En waar op haar vlakke uw geslacht zich vergader',

Eén Outer, één Wierook, één God, en één Vader,

Het Menschdom, uw Kindren, tot Broederen maak'!

Dat Blanken en Mooren de menschheid eens streele,
 Haar wrok, slavernij, noch geloof meer bevekk',
 Geen liefde voor 't Vaderland Volkren verdeele,
 Maar de Aardboôm aan allen ten Vaderland strekk';
 Dat Deugd slechts, geen Adel, geen Rijkdom meer blinke,
 't Vooroordeel bezwijk, het Bijgeloof zinke,
 Het Licht met uwe Almagt de dwaaling bestrij',
 Het Oorlog voor eeuwig zijn moordfakkels blusche,
 De zalige Vrede Gerechtigheid kusche,
 En 't Aardrijk, één Eden, uw Heiligdom zij!

Ja, eens rolt de naam uwes Zoons van de lippen
 Van Bonze en Bramin 't magtig Indoftan door;
 Baaugt Zembla uw' lofzang aan ijschors en klippen,
 En Saba zijn' wasfenden wierookstruik voor!
 De Wilde bezingt U, zijn stroomen doorwaadend',
 De Hottentot klapt, in een' lichtstraal zich baadend',
 Uw' lof aan Afrikes begunstigde Reé,
 En waar nog geen Star zich aan 't oog openbaarde,
 Alom dekt uw kennis den omtrek der Aarde,
 Als 't water den bodem der peillooze Zee.

Nog

Nog zoeken en tasten een aantal van Volken,
o Bronwel des Lichts! in de donkerheid rond,
En hijgen naar d'uchtend, maar pakkende wolken
En nevel of scheemring omhult nog hun' grond.
Nog knielen voor Afgoón millioenen Barbaaren;
Nog leiden en Imans en Santons hier Schaaren,
Wier kennis het Maanlicht van Mekka bepaalt;
Nog siddert de Perfer het vuur te doen blaaken,
En de Indiër waant nog zijn grootheid te naaken,
Zo vaak hij zijn ▲ U M in 't verborgen herhaalt.

In 't Westen, waar Scheepvaart den grenspaal verzette,
Die 't menschlijk vernuft aan 't geboorteland bond;
Waar Handel den Volkshaat en Hoogmoed belette,
En 't juk van gewoonte en vooroordeel verslond;
In 't Westen, waar kennis en wetenschap bloeiden,
De kunsten bij rijkdom en overvloed groeiden,
Beschaaving de woestheid der zeeden deed vliên,
De Heilleer van JESUS de zinnen bestraalde,
De Reden herstelde, de dwaaling bepaalde,
En 't Menschdom zijn waarde in de deugd leerde zien;

In

In 't Westen is 't Licht aan de kimmen verscheenen,
 Gedekt door een Magt, die de Zege belooft;
 Dan, ach! diepgezonken slonk 't Menschdom daar heenen,
 Van aandrift en krachten tot grootheid beroofd.
 En zij, die den Godsdienst uws Zoons nog belijden,
 Een Godsdienst, die de Aarde met heil moest verblijden,
 Ontrooven hem alles, wat krachten verleent,
 En roeden het Oorlog, in moordzucht ontstoken,
 En heffen de handen, die 't bloed nog doen rooken,
 Tot God in een danklied, daar de Onschuld om weent.

Ach, God! wat een vloek dekt daar Volken en Oorden!
 Gij stroomt hun in licht aan — zij volgen het niet!
 Bij kleinheid van daaden blinkt grootheid in woorden,
 Maar redding staat verder dan ooit in 't verschiet!
 Dees dweept van verlichting en doolt in het duister,
 Of staart op een' lichtstraal, maar zwijmt voor zijn' luister,
 En waggelt en stort in een' afgrond ter neêr;
 Die waant met een magtspreuk de Vrijheid te schenken,
 Door ijlings een Vollek van Wijzen te denken,
 Waar nood en behoefte nog knekt als weleer.

Hier

Hier raazen in banvloek, of woeden met dolken,
 Een aantal van Trotsaarts op 't Licht, dat hen treft,
 En wenschen een' eeuwigen nacht op de Volken,
 Zo lang slechts die nacht hunne zerels verheft; —
 Daar schuimen Ontzinden op Godsdienst en Zeeden,
 En hulden de Vrijheid bij 't Wettenvertreden,
 En wanorde en roofzucht beroeren het Land;
 En beiden verhindren, hoe stroomend omscheenen,
 Het Licht zijn' weldaadigen invloed te leenen,
 En heilige naamen bedekken hun schand'!

Aartsgoedheid, die 't Licht in Euroop' wilde ontsteken,
 En talloze banden van dwalingen slaakt!
 Wat baat ons het Licht, zo de deugd blijft ontbreken,
 Waar trouwe aan het Licht slechts gelukkigen maakt?
 Verhef ons tot Christnen, eer rampen ons leeren,
 Hoe Licht zonder Deugd geen ellende kan weeren,
 En 't lot, dat de Volkren met zegen besproeit,
 Geen Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap geven,
 Zo lang ze in een' klank op de lippen slechts zweeven,
 Maar 't hart nog van eerzucht en eigenbaat gloeit.

30 AAN DEN OPPERREGEERDER DER WAERELD.

Gij wenkt, o Almagtige! en Troonen verzinken,

En Koningen wagglen en storten ter neêr,

En Volkeren rijzen, en Natiën blinken

Op 't puin van verpletterde Rijkszetels weêr —

Maar nimmer, wat Starren den nacht ook verpoozen,

Zal de Ondeugd den zaligen Uchtend zien bloozen,

Die de Aard', dan uw Lusthof, met blijdschap vervult;

Daar enkel de Deugd tot uw' Berreg zal naadren,

Wanneer gij de Volkren ter maaltijd vergaadren,

En daar met uw goedren verzadigen zult.

●

D E

J O N G E L I N G

T E

N A Ì N.

Wat bang gezocht, wat angstig steenen;
Wat naar gegil, wat snikkend weenen,
Wat noodkreet jammert om mij heên,
En stuit van 't hoog gebergte weder,
En treft en roert mijn ziel zo teder?
Zo kermt het moederhart alleen.

●

Ach, God! een magtelooze Vrouwe;
Verbleekt van smart, gekromd van rouwe,
Verzelt een voortgedraagen lijk,
En beeft en waggelt in haar gangen
En kent geen ander zielverlangen,
Dan dat zij van haar smart bezwijk'!

Ge:

Geheel in haar gevoel verzonken,
 Met de oogen stijf aan de aard' geklonken,
 Bleef zij slechts moeder als weleer.
 Ach, weduw en van 't lot verftooten,
 Zag ze alles in één Zoon beslooten,
 En de Eenige — hij leeft niet meer!

Zo zwijmt een roos nog in den morgen;
 Zo kirt de duif, in 't loof verborgen,
 Maar hoort geen weerklink in het woud.
 Zo schudt een bui de wijngaardranken,
 En knakt de stam, nu ze onder 't wanken
 Den eik niet meer gestrengeld houdt.

Een lange rij van droeve maagen
 En vrienden, die haar ramp beklagen,
 Verzellen haar — zij ziet ze niet!
 Wat kan hun rouw een moeder baaten,
 Die, van haar eenig kind verlaaten,
 In 't wijd heeal geen trooster ziet!

Maar

Maar wie, wie daalt met kalme schreden
Van gindschen heuvel naar beneden,
En nadert tot de doodsche baar,
Het oog, vol zielrust, op de Vrouwe,
En toch zo vol van mede-rouwe,
Als of haar smart zijn smarte waar?

Zou dit een Vreemding zijn, die beide,
Een Reiziger, dien 't lot geleidde?
Zo deelt geen bloedvriend in ons leed!
Hoe zwijmen de andren bij hem neder!
Zo staat bij ruigte en fruik de Ceder,
Die Libans vaale kruin bekleedt.

Hoe boeit zijn zacht gelaat mijne oogen!
Hoe wordt mijn hart zich zelv' ontoogen!
Hoe volgt mijn eerbied al zijn schreên!
Ik staar, en duizend eedle driften,
Die naauw mijn matte geest kan schiften,
Versmelten zich tot liefde alleen.

Die Eedle! in elken trek van 't wezen
Is meerder dan een mensch te lezen,
En toch de hoogste menschlijkheid! —
Ach, droeve Weduw! voel zijn waarde!..
Vergeefs! niets lokt haar oog van de aarde —
Nu spreekt hij: ween niet! en hij schreit.

Zo vol gevoel, zo diep bewoogen,
Sprak nog tot haar geen mededoogen.
Zij hoort het, haar bedwelming wijkt.
Zij staart hem aan, het oog vol smarte,
En voelt voor 't eerst weér in haar harte
Iets, dat naar zoeten troost gelijkt.

Nu raakt zijn hand de stille baare,
En majesteit bedwelmt de Schaare!
Hij wenkt, en eerbied boeit hun wil!
Geen Engel volgt Gods wenk gereeder.
De Draagers staan, de baar zinkt neder,
En alles zwijgt verwachtend stil.

De Moeder ijst; maar ijlings sterker,
 Staat voor haar' geest de Wonderwerker —

Zij peinst een poos, en alles vleit.

„God! zo hij 't waar!.. mijn smart verzachtte!..”

Zo denkt ze, en de enkele gedachte

Schept in haar hart reeds zaligheid.

Nog eer die hoop haar is ontweeken,
 Hoort zij, verbaasd, den Vreemdeling spreken:

„Ik zeg u, Jongeling! sta op!”

En ieder woord is woord des levens —

Zij fiddert, juicht, wijkt, nadert tevens,

En aller eerbied rijst in top!

De Jongling, op de baar verreezen,

Schijnt naauw zich zelv' bewust te wezen,

En spreekt, als of hij droomend sprak.

Maar Jesus vat zijn hand, vol waarde,

En leidt hem, waar zijn moeder staarde,

En beï haare armen tot hem stak.

DE JONGELING TE NAÏN.

Daar zinkt hij in die armen neder —
 Zij ziet, zij voelt haar' lievling weder —
 Zijn hart bonst aan haar moederhart —
 Zij wil, zij poogt, maar kan niet spreken,
 Tot dat gemengde traanen leeken
 En beider ziel in één verwart.

Nog in dezelfde reedre ontroering,
 Maar met een hooger geestvervoering,
 Ziet thans hun oog hun' Redder staan.
 Zijn hart schijnt reeds hun hart te ontmoeten —
 Daar storten beiden aan zijn voeten —
 En Jesus lagcht hun' wellust aan!

De Schaar, verbaasd en opgetoogen,
 Vol stille aanbidding in hunne oogen,
 Staat roerloos, in de ziel ontsteld —
 't Gevoel schijnt hun de borst te prangen —
 Daar barsten ze uit in lofgezangen,
 En, Jesus! Jesus! galmt door 't veld!

A A N D E

K R I S T E N E N .

Beef, beef niet, o Kristen!

Wat de Eeuwstroom hier sloop',

De Hel moog' betwisten —

Schouw vrolijk ter Starren, daar zetelt uw hoop!

Schoon de Aardbol mogt beeven,

Door d'Afgrond belaagd;

God blijft u omgeven —

Uw lot rust op pijlers, die de Eeuwigheid schraagt.

Dat zonnen verdooven
 En zonnen ontstaan —
 Uw hoop zweeft 'er boven,
 En juicht, vol van rust, op haare eeuwige baan.
 Hoe, Eedlen! gij vreezen,
 Die Jesus belijdt,
 Eens Englen zult wezen,
 En reeds in het stof hun natuurgenoot zijt?

Wiens hand voedt de raaven
 Waar nooddrift hen prest,
 Wil 't zwaluwtje laaven,
 En zorgen voor 't muschjen in 't weêrlooze nest?
 Wiens schild dekt de wormen,
 Die, nietig en teér,
 Bij 't buldren der stormen,
 Op woedende golven doortuimlen het meir?

Die

Die God, die, ontstoken,
De rotfen versmelt,
De bergen doet rooken,
En raatlende donders ten ringmuur zich stelt;
Die eens tot den Hemel
Sprak: worde! en hij was;
Ten Starrenheir: wemel!
En de Aarde zich dacht, en zij rolde om haar' as!

Hij kent uwe nooden,
En wil uw geluk;
En duldt hij de snooden,
Hij leidt hier door rampen en adelt door druk.
De smeltkroes in handen,
Beproeft hij zijn goud;
Hoe 't noodvuur moog' branden
't Vernietigt geen aasje, dat hemelkeur houdt.

Schouw rugwaarts, waar Volken
In woede u bestreên;
Maar houtmijt en dolken
Door stroomen van bloed u ter starren deên treên.
Wat Hellist bewerkte,
Wat magt van 't Heeläl —
In God was uw sterkte —
En eeuwen vervloogen en zagen hun' val!

Zou magt u verbaazen,
Waar Almagt u hoedt?
Eén wenk — en de Dwaazen
Verstuiven als kaf, daar de windvlaag op woedt!
Wat benden vergaaden
Of de Afgrond geleid' —
God wil, en 't zijn raadren
In 't plan, dat voor Jesus de zege bereidt!

Is God hier uw Vader,
Is Jefus uw Vrind,
Zijn Heil-leer uw Raader
Zijn Voorbeeld het wit, daar ge uw grootheid in vindt?
Dan treedt gij beveiligd,
Wat nacht u omfluit —
Uw pad is geheiligd,
En loopt, als van ouds, nog op 't Vaderland, uit.

Ten bergspits verheven,
Doet 't onweêr, dat naakt,
Geen Reiziger beeven,
Daar magtloos de donder diep onder hem kraakt,
Hoe doodsch aan de dalen
De Dagtoorts ontvlucht',
Hij juicht in haar ftraalen,
En drinkt op zijn rotsteen een zuivere lucht!

DE STOFBEWOONER

I N D E N

T E M P E L

D E R

N A T U U R.

Van zoete rust omgeven,

Bij 't ruïfchen van een beek,

Zal ik uw' lof doen hooren,

Natuur! aan deeze freek.

Wat rampen de aarde ontvolken,

En trotschen nederflaan,

In uwen fchoot verlooren,

Lagcht mij nog 't aanzijn aan!

Langs

Langs duizend duizend wegen,

Volzalige Natuur!

Stroomt ge ons in wellust tegen

Toont ge ons Gods wijs Bestuur.

Wij staaren op uw werken

En stille majesteit,

En vinden 't spoor ontflooten,

Dat tot de Godheid leidt.

Van daar de Zon in 't oosten

Den eersten daauwdrop drinkt,

Tot daar ze in de effen baaren

Van 't gloeiend westen zinkt;

Van 't bloempje, dat verschoonen

Zich spiegelt in den vloed,

Tot aan de kruin der bergen,

Roept alles: God is goed!

DE STOFBEWOONER IN DEN

Het stormgebrul der baaren,
Als 't Meir op rotfen raast;
Het koeltje, dat door wouden
Met zwoelen adem blaast;
Het raatlen van den donder,
Het murmlen van den vliet,
Zijn slechts verscheiden toonen
Van één welluidend lied.

De Seraf ginds ten hemel,
Het wormpje hier in 't graf;
De mensch met eene kroone,
En met een bedelstaf;
Zijn allen zijne kindren,
Zijn liefde omringt hun pad.
Wie 't vuurigst hier gevoelde
Heeft Hem nog nooit gevat.

Toch

Toch kunnen wij Hem kennen,
Als Hij gekend wil zijn,
Hem vrolijk Vader noemen
In storm en zonneschijn.
o Blijdschap! Hem te aanschouwen,
Te ontvlammen tot zijn' lof,
In duizend zonnestelsels,
En in het dwarlend stof!

Gedachte, die verengelt:

„Hij, de Eeuwge, kent ook mij!”
Wees mij tot staf bij 't wanklen,
Tot laafdronk als ik lij’!
Eens zal ik juichend vatten,
Wat nog mijn hart ontrijst,
Als boven gindsche starren
Mijn geest den Schepper prijst.

Hh;

•

A A N

G O D.

Door angst en zorgen voortgedreeven,
En vaak onzeker van mijn' pligt,
Blijft hier mijn oog, van nacht omgeven,
Op U, o Oorsprong van mijn leven!
Beschikker van mijn lot! gericht.

•

Hoe onnaspeurlijk zijn uw wegen,
O God! als ge u met macht omkleedt!
Een siddering rilt mijn beendren tegen —
Hoe vreeslijk wislen straf en zegen,
Waar ge, Eeuwige! ten oordeel treedt!

Mijn

Mijn ziel voelt de eindpaal haarer krachten,
En zinkt in stomme aanbidding neêr.
Gedachten zwijmen op gedachten;
Ik dool bij Voor- en Na-geflachten,
Maar ken mijne eigen eeuw niet meer.

Zelfs in dit eenzaam woud gezeten,
Waar ik weleer de zielrust vond,
En, bij een stil, gerust, geweten,
Altijd mijn nooden kon vergeten,
Waart om mij bange kommer rond.

Slechts luttel jaaren zijn vervloogen,
(En zetels zonken aan mijn zij'.
Ik zie, verbaasd, mij zelv' onttoogen,
Een nieuwe waereld voor mijne oogen,
En eeuwen schijnen achter mij.

De Heerschzucht sprak, maar kortz geleeden,
 En de Aarde knielde zwiġgend neer.
 De Menschheid lag in 't stof vertreden,
 En fluisterde in 't verschiet de Reden,
 Haar snauwe stam verloor zich weer.

Een Kerkleer, die de menschheid hoonde,
 Zat met de Dwinglandij ten troon.
 Zij doemde, wat Geweld verschoonde;
 En als de Waarheid zich vertoonde,
 Was een veracht schavot haar loon.

Daar schoot een lichtstraal uit de Wolken;
 Maar de Afgrond trok zijn magt bijeen,
 Bezielde Heiren, wette dolken,
 Op dat geen flikkring 't oog der Volken
 In hunnen donkren nacht bescheen.

Vergeefs! de Menschheid werd gewroken.

Het licht verwon dien tegenstand.

't Geweld zag d'ijzren arm verbroken,

En 't Bijgeloof, in woede ontflooken,

Vond doove blikfems in zijn hand.

Daar juichte ik, in mij selv' verlooren;

Het uitzicht aan, dat ik mij schiep.

Tot dat de Hel mijn vreugd kwam flooren,

En feller noodkreet dan te vooren

Mij uit mijn zoete droomen riep.

'k Ontwaakte, en waar mijn oog zich wendde,

Een stroom van rampen dreef voorbij;

Maar nieuwe bronnen van ellende,

Wier namen 't Voorgeslacht niet kende,

Ontsprongen rustloos aan mijn zij'.

'k Zag Wijzen in het strijdperk treden,
En duizend schimmen slonken neêr.
't Vooroordeel viel, alom bestreeden;
Maar de eigen hand trof deugd en zeden,
En gaf het hart aan de ondeugd weêr.

Ik hoor de schoonste leer belijden,
Maar in 't verschiet geeft de eigen bron
Beginsten, die het hart verwijden,
Bij daaden, die het moer der tijden
Aan 't oog naauw zwarter toonen kon.

Hier zwelt mijn ziel bij halve Goden,
En lagcht verheven Menschheid aan;
Daar stuit mijn oog op laage snooden,
Die, woekrend met ellende en nooden,
In 't heiligst kleet de deugd verraên.

Oneindige! in de ziel verflagen,
 Zinkt voor uw' troon de Worm ter neêr.
 Wat kan, wat moet ik? danken? klaagen? —
 Ik blijf vergeefs mij zelven vraagen —
 Naauw ken ik deugd en ondeugd meer!

Is 't zegen, waar Gedrochten blinken,
 De Boosheid Deugd noch Godsdienst schroomt?
 Is 't vloek, waar duizend banden zinken,
 Die 't Menschdom aan de Dwaling klinken,
 En 't Licht voor onze treden stroomt?

Mijn matte geest krimpt weg. Ik staare
 Mistroostig in een' donkren nacht.
 Geen star verrijst, wat om mij waare,
 En mooglijk zwijme ik op de baare
 Eer mij de blijde morgen wacht.

Genoeg, Gij toont, door duizend merken,
Wat pligt voor 't eerlijk harte zij,
En wilt, dat allen medewerken,
Om 't heil van 't Algemeen te sterken.
De waare Deugd kent geen partij!

Gij eischt, dat we ons der Menschheid wijden,
Het Licht hier volgen, waar wij 't zien,
Het goede schraagen, 't kwaad bestrijden,
En met de Deugd gewillig lijden,
Schoon 't Misdrijf ons een kroon mogt bién.

Loopt hier ons pad door wildernissen,
Of boort het door een lagchend groen;
't Zegt luttel, zo wij 't spoor niet misfen,
En ook langs 't hol, waar slangen sisen,
Naar 't Vaderland ons heenen spoên.

Wat

Wat is op aarde ons ijdel leven?

Een rook, die dwalend zich verteert.

Een schatw, die rustloos voort blijft zweeven.

Een beek, naar 't grondloos meir gedreeven,

Daar nooit een golf van wederkeert!

Wat zie ik, naauw aan 't niet ontgleeden,

Nog voor mijn' eigen oorsprong blind,

En met het graf voor mijne schreeden,

Van 't groote Plan, dat eeuwigheden

Door oogenblikken saamenbindt?

Genoeg! ik blijf voor waarheid zwichten,

Waar ook mijn oog haar flikken ziet;

Partijfchap doemen, nood verligten,

En in mijn' kring al 't goed verrichten,

Dat Jesus reine leer gebiedt.

Komt de onspoed dan mijn dagen rooven ;
Baart mij mijn deugd slechts smart —
Uw weg gaat mijn begrip te boven .
Ik voel mijn niet , maar blijf gelooven ,
En zoete rust bedauwt mijn hart .

Z I E L R U S T.

o **G**rij, die in mijn' geest,
Ook eer ik stamel, leest!
Ik wensch geen schitterend goud,
Daar slechts de Dwaas op bouwt;
Geen eer, die foltrend streelt,
En 't Misdrijf met ons deelt;
Geen wellust, die ons vleit,
En dartlend grafwaards leidt;
Geen wankle heerschappij,
Maar Zielrust wensch ik mij!

o Zielrust! beste schat,
Dien de Aarde in zich bevat,
Die nimmer ons begeeft,
Schoon alles om ons sneeft;
Die ons in de oogen blinkt,
Waar alles ons ontzinkt!
Heil, dat geen magt ons neemt,
Geen armoede ons ontvreemdt,
Geen ballingschap ons rooft,
Geen smart in ons verdooft,
Geen foltring uit ons woedt,
Geen dood ons misfen doet;
Waar kende u ooit de Mensch,
En deelt niet in mijn' wensch?

De laage Hut, hoe klein,
Wordt hemel om ons heen,
En blinkt voor 't hart van pracht,
Als ge uit haar strodeur lagcht;
En 't zij de Veldroos bloeit
Die aan haar' kleiwand groeit,

Of sneeuw haar overdekt
En van haar rietdak lekt,
Een zalig sterfeling
Bewoont met u haar' kring!

Lucullus weelde zwicht
Voor 't schamel moesgericht,
In 't kunstloos veld gegroeid,
Maar door uw hand besproeid.
Het nedrig Herdersmaal
Wordt koninglijk onthaal,
De broodkorst ambrozijn,
De bronteug godenwijn,
Als gij den disch verfiert
En 't vrij Gezin bestiert!

Zweeft gij aan onze zij',
Dan bloeit de woestenijs,
Dan gloeit de steilste rots,
Dan biedt geen berg ons trots,

Dan

Dan steekt geen middagzon,
 Dan mist ons hart geen bron,
 Geen liefelijke beek,
 Die in de dorste streek,
 Van onder hoog geboomt',
 Ons ruifchend tegenstroomt.

Dan wandelt onze voet
 In voor- en tegen-spoed
 De lange levensbaan
 Op zachte rozenpaên.
 Dan weert geen kille schrik
 In nood den kalmen blik,
 Dien 't oog, waar 't onheil treft,
 Tot God om hooge heft!

De stroom des tijds glijdt heen
 Met blijdschap en geweën;
 De roos der jeugd verkwijnt;
 De levenskracht verdwijnt,

De grijsheid beeft ons aan,
Wij wagglen waar wij gaan,
De laatste lichtstraal vliedt;
Maar gij verlaat ons niet.

Daar spreidt uw zachte hand
Ons jongste Ledikant,
Bedaauwt de legersteê
Met onverstoorbre vreê,
En toont ons in de smart
Gods open vaderhart,
Zijn' arm, die op ons wacht,
Zijn oog, dat vriendlijk lagcht,
Zijn gunst, die aan ons denkt,
En ons ten leven wenkt.

Het graf ontsluit zijn' mond,
Het oog daalt op zijn' grond,
Maar keert niet siddrend weer;
Het graf verschrikt niet meer.

Wij zien 'er zoete rust,
Herstelde levenslust,
En aan zijn' gindschen kant,
Het lieve Vaderland.
Nu lagcht zijn kalmte ons aan.
Gij blijft bij 't leger staan,
Veegt met uw koel gewaad
Het doodzweet van 't gelaat.
't Gevoel wordt wel te moê,
Het oog valt zachtskens toe,
Het hart slaat telkens min,
Staat stil en sluimert in.

De jongste morgen blinkt,
De stem der Almagt klinkt,
Rolt tot den afgrond af,
En leven ruischt door 't graf!
Daar staat gij aan zijn' rand
En vat ons bij de hand.

De storm huilt langs den grond.
Het dondert in het rond.
De felle bliksem zwicht.
Voor feller bliksemſchicht,
En ſlingert, waar wij treên,
Door 't raatlend luchtruim heen;
Maar door uw hand geleid,
Wordt alles heerlijkheid,
Een wacht, die met ons ſpoedt,
Een magt, die ons behoedt!
Wij treden juichend voort
Tot daar de Wolktrou gloort,
Het oog den Rechter ziet —
Ook daar verlaat ge ons niet,
En ook het jongst Gericht
Wordt aan uw zijde ons ligt!

ô Gij, die in mijn' geest,
Ook eer ik ſtamel, leest!
Ik wensch geen ſchittrend goud,
Daar slechts de Dwaas op bouwt;

Geen

Z I E L R U S T.

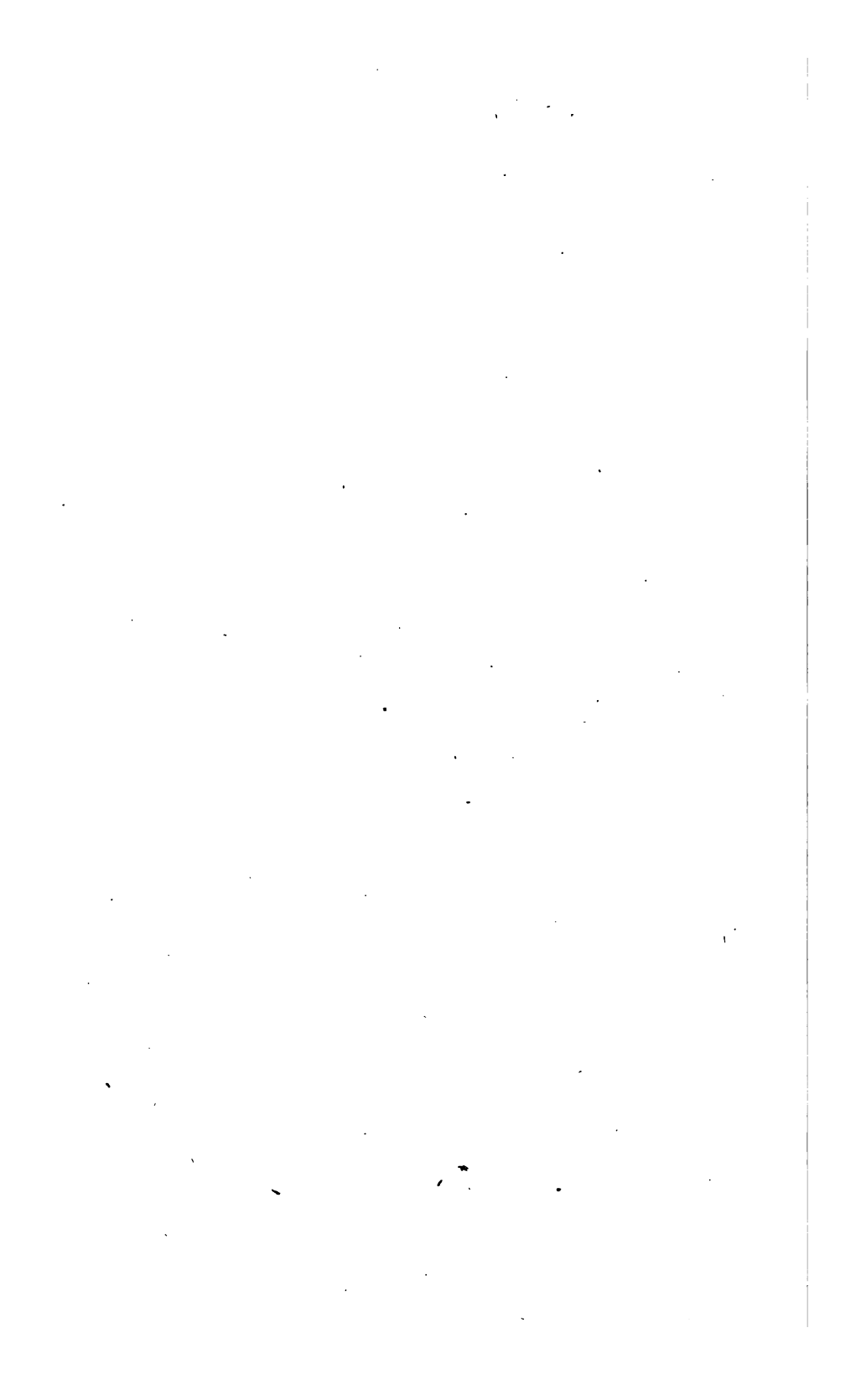
Geen eer, die foltrend freelt,
En 't Misdrijf met ons deelt;
Geen wellust, die ons vleit,
En dartlend grafwaards leidt;
Geen wankle heerschappij,
Maar Zielrust wensch ik mij!

H E T O N W E D E R.

E E N E C A N T A T E.

III. DEEL.

E

H E T

O N W E D E R.

E E N E C A N T A T E.

R E C I T A T I E F.

Het gloeiend Zonnevuur doet woud en velden treuren;
Een wolk van dwarlend stof bedekt het dorrend groen.
De zwartgerooste grond, door lange droogte aan 't scheuren,
Kan naauw den matten grashalm voën.
Geen enkel beekje mort: geen vogel laat zich hooren:
't Eentoonig mugje bromt door 't brandend middaguur.
Het Woud heeft voor het hart zijn zaligheid verlooren,
En op de velden kwijnt Natuur.

E 2

ARIA.

A R I A.

Hij, die op 't noodgeschrei der raaven,
 In 't hulploos nest haar spijs bereidt,
 Zal uit zijn wolken 't aardrijk laaven.
 Hij hoort het veld, dat tot Hem schreit.

S O L O.

Als onze hoop op U bezwijkt,
 Wat wordt, ó God! ons ijdel leven?
 Als elk genot het oog ontwijkt,
 Als duizend nooden om ons zweeven,
 En Gij het hart niet schraagt,
 Wanneer geen redding daagt?

A R I A.

De Hoogmoed beeft voor schijngevaaren,
 Waar 't angstig oog geen uitkomst ziet;
 Maar wie in nood op d'Almagt staaren,
 Ontwijkt de zielrust niet.

C H O O R.

C H O O R.

Zo staat een Rotssteen in de baaren.
Wie in den nood op d'Almagt staaren,
Ontwijkt de blijde zielrust niet!

D U E T T O.

A.

De Godheid is te hoog verheeven.

B.

Toch ziet zij laag op onze smart.

A.

Gods Almagt doet den stervling beeven.

B.

Maar zijne Goedheid laaft het hart.

A en B.

Ja, zijne Goedheid laaft het hart!

E 3

A.

A.

Maar als de redding blijft vertragen,
En golven digt op golven slaan?

B.

Dan stijgt hij op zijn' donderwagen,
En bindt de bliksems wieken aan.

A en B.

Neen! niets, niets kan zijn magt weêrstaan!

R E C I T A T I E F.

Ik zie de wolken samentrekken,
En, digt op één gelaên,
Hier, met een rouwgewaad de vaale kim bedekken,
Daar, aan het brandend zwerk als lichte torens staan.
De Schepping toont zich mat: Natuur zwijmt allerwegen:
't Aémēchtig aardrijk hijgt.
Een dikke lucht perst d'adem tegen,
En 't laatste koeltje zwijgt.

Een

Een doodsche stilte heerscht: het Zonlicht is verdweenen:

De zwangre hemel zakt en rust op de aarde in 't rond:

Een donkre nacht omrolt den grond,

Door 't flikkrend bliksemlicht bij poozen slechts bescheenen.

Nu ruischt en fluit het riet.

De wind steekt op — ik hoor, hij huilt door woud en kolken.

De donder rommelt in 't verschiet —

Daar rolt hij door de donkre wolken!

D U E T T O.

A.

Her onweêr naakt.

B.

Her woud verftomt.

A.

De stormwind blaast.

B.

De donder raast.

A.

Hoor! hoe hij gromt!

E 4

B.

En raatlend kraakt!

A en B.

Hoor, hoe hij gromt,

En raatlend kraakt!

A.

Ik beef!

B.

Ik rill!

A.

Hoor, hoe hij gromt!

B.

En raatlend kraakt!

A. B.

Almagtig God!

In uwe vuist,

Of 't windje zuist,

OF

Of 't Onweêr storm',
Berust ons lot.
Almagtig God!
Spaar, spaar den Worm!

C H O O R.

Geeft Jehovah prijs en eer!
't Is de God der Eer die dondert!
Menschdom! buig u voor hem neêr!
Geef den God der Goden eer,
Waar 't Heelal zijn magt bewondert!

A en B.

Almagtig God!
In uwe vuist,
Of 't windje zuist,
Of 't Onweêr storm',
Berust ons lot.
Almagtig God!
Spaar, spaar den Worm!

H E T O N W E D E R.

C H O O R.

Geeft Jehovah prijs en eer!
 Buigt u voor zijn Grootheid neér!
 't Is zijn stem, die de Aard' doet beeven,
 't Hoog Gebergte in vlammen zet,
 Ceders, als een riet, verplet,
 Maar den Worm behoudt in 't leven!

S O L O.

Zou ik vreezen,
 Angstig wezen
 Voor mijn lot?
 Neen! schoon blikfems mij omgeven,
 'k Zal niet beeven;
 Waar de donder brult, is God!

A R I A.

Gelukkig hij, die in dit leven
 Op God vertrouwt,
 Door nacht en stormen voort durft streeven,
 En de onschuld als zijn schild beschouwt!

Hoe

Hoe fel een Onweér op koom' steken,
Of om zijn' schedel brullen mag;
Hij hoort gerust een' Vader spreken,
In ieder donderflag.

S O L O.

Zo zal de Wekbazuin hem klinken,
Bij 't jongste morgenrood.
Hij juicht: ziet dood en graf verzinken,
En ijlt een' Vader in den schoot.

R E C I T A T I E F.

Daar daalt de vruchtbre regen neêr,
En klettert in de beek.
De schorre donder brult niet meer.
Het koeltje kuscht de streek.
Een wolk van geuren dekt den grond;
't Laght alles in het oog;
En boven 't halve waereldrond
Verrijst de Vredeboog.

H E T O N W E D E R.

T E R Z E T T O.

A.

Alles juicht en zwelt van zegen,
 Alles ademt zoet genot!

B.

Alles is tot vreugd genegen,
 Alles smaakt een zalig lot!

C.

't Morrend koeltje ruischt mij tegen,
 't Morrend koeltje looft zijn' God!

AB en C.

't Morrend koeltje looft zijn' God!

A.

Ik zie Hem in den milden zegen.

B.

Ik hoor Hem murmlen in den regen.

C.

Mijn hart gevoelt Hem allerwegen.

A. B.

AB en C.

Zalig, zalig, zalig lot!

A.

Ik zie,

B.

Ik hoor,

C.

Ik voel,

AB en C.

Een' Vader allerwegen!

A.

Vreugdgenot!

B.

Zalig lot!

C.

Heerlijk God!

AB

A B en C.

Alles, alles druipt van zegen,

Goede Vader der Natuur!

Alles stroomt uw liefde tegen

In dit uur!

Halelujah! beste Wezen!

Goede Vader der Natuur!

C H O O R.

Halelujah! beste Wezen!

Goede Vader der Natuur!

S O L O.

Als ik uw Liefde, ô God! mag looven,
Hoe rijst mij 't zwellend hart naar boven,

Hoe zweeft de hemel mij op zij!

Als mij uw Goedheid aan mag blinken,

Hoe zie ik aarde en tijd verzinken,

En Orionnen onder mij!

ARIA.

A R I A.

Alle Heemlen, alle Zonnen,
Wijden Hem hun eeuwig lied.
Alle Heemlen, alle Zonnen,
Reiken tot zijn Goedheid niet.

De rampen, die hij zendt, zijn liefdebanden.
De straf is zegen in zijn handen.
Hemelblijdschap is haar vrucht.
Zo brulde ons van omhoog zijn donder tegen;
Maar week in milden zomerregen,
En gaf aan de Aarde een frische lucht.

Alle Heemlen, alle Zonnen,
Wijden Hem hun eeuwig lied.
Alle Heemlen, alle Zonnen,
Reiken tot zijn Goedheid niet!

C H O O R.

C H O O R.

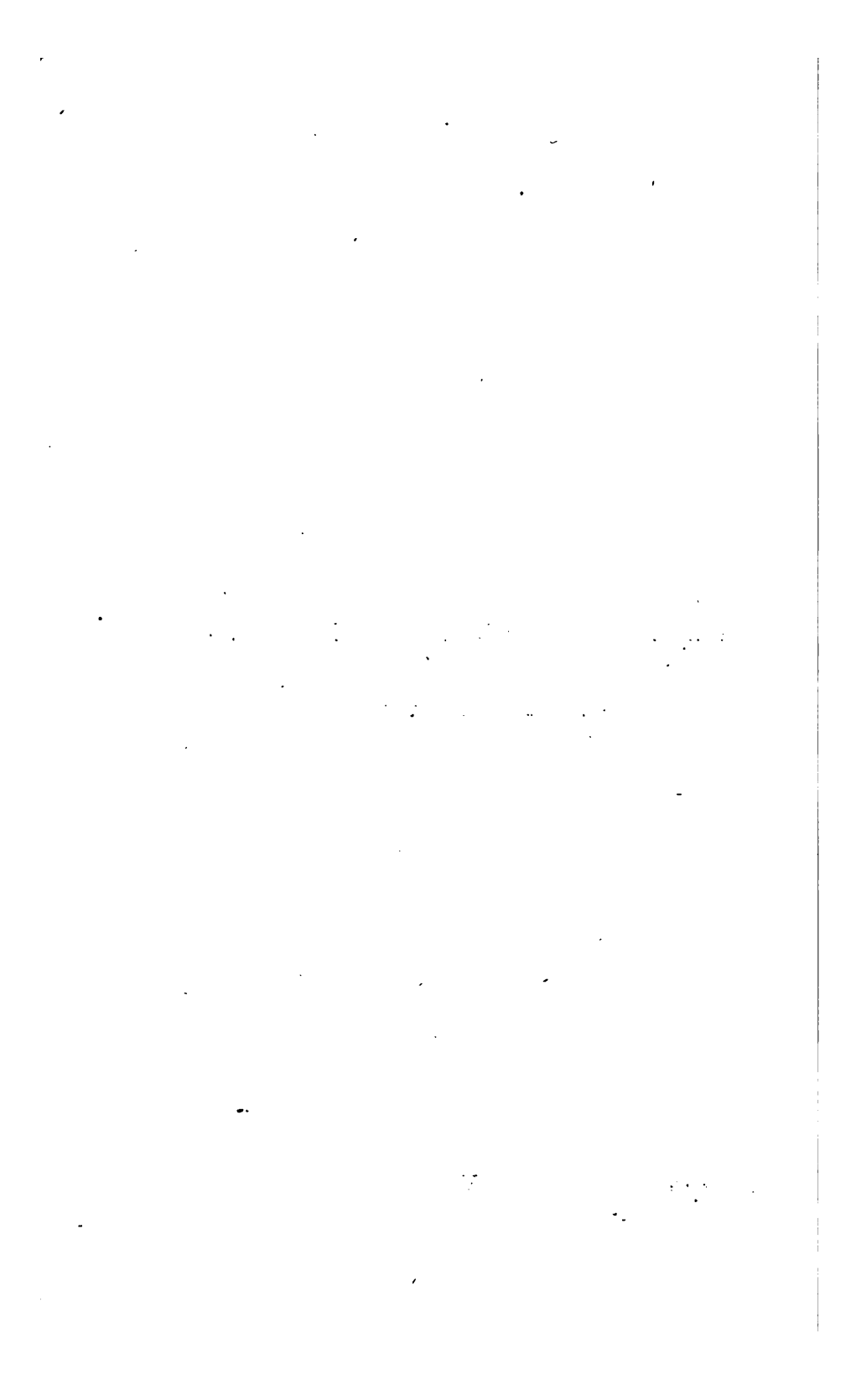
Looft Hem, Heemlen! looft Hem, Zonnen!
Menschdom! stamer tot zijn eer!
Looft Hem, Heemlen, looft Hem, Zonnen!
Alles zinge God ter eer!
Stormen, die zijn' wenk vervullen,
Donders, die zijn Grootheid brullen,
Voert zijn' lof den aardkloot om!
Klinkt, Trompetten! dreunt Cijmbaalen!
Waar hier menschen ademhaalen,
Wees, Heelal! zijn Heiligdom!

DE MENSCHLIEVENDHEID.

EENE CANTATE.

III. DEEL.

F⁻

D E

MENSCHLIEVENDHEID.

EENE CANTATE.

C H O O R.

Treur, Menschdom! treur; het ijdel leven
Ontvlugt u, zwart van bang verdriet.
Van uwe wieg af aan met louter smart omgeven,
Ziet ge u door onspoed voortgedreeven,
Tot dat het graf u bijstand biedt.

F 2

ARIA.

A R T A.

De Roos bezwijkt voor middagstraafen;
 Maar eer haar 't hoofd ter aarde zinkt,
 Doet de avondfoud haar ademhaalen,
 Als zij den koelen daauwdrop drinkt;
 Maar, ach! de Mensch, na bange dagen,
 Vindt lange nachten, vol van smart.
 Geen zinkende avond weert zijn plaagen;
 Geen koele daauw verkwikt zijn hart.
 De schaduw snelt en keert niet weder;
 Zo vliegt op aard' zijn leven heen;
 Hij zonk in traanen op haar neder,
 En zal met angsten van haar treên.

R E C I T A T I E F.

Word! sprak het eeuwig Alvermogen —
 Daar rolde onze Aardbol uit het niet,
 En, door de alvoënde Zon weldaadig aangetoogen,
 Lagcht levensvreugd in zijn gebied:
 De Lente wappert door zijn dreeven,
 En bloost en zwelt en ruischt van leven,

En

En zoet genot ontluikt op duizend roozepeên.
 Zelfs hoe de donder kraak', hij wijkt in milden regen,
 Die zuist Natuur een' Vader tegen,
 En de Aarde juicht zijn goedheid aan.

S O L O.

Kan 't jeugdig groen de smart bekooren,
 Als 't lente wordt?
 Haar bloemen zijn voor 't oog verloren,
 Dat traanen stort.
 Het morrend koeltje streelt geen wangen,
 Die rouw verbijt.
 Het beekje murmelt grafgezangen
 Voor 't hart, dat lijdt.

T E R C E T T O.

A.

Liefde bragt de Lente voort,
 Liefde blies haar lustpriëlen,
 Zou de Lente 't hart niet streelen?
 Liefde bragt de Lente voort!

B.

Alles voelt den prijs van 't leven,
 Wellust daauwt om alles heên;
 Zou de droeve Mensch alleen
 Vreugdloos door de Schepping zweeven?

C.

Laght geen heil zijn kindsheid aan?
 Schept de Min zijn jeugd geen Eden?
 Oogst de Deugd geen zaligheden
 Van de hardste levensbaan?

AB en C.

Menschdom, juich! uw God is goed!
 Zonnen blinken van zijn' zegen!
 Waar het Aardrijk menschen voedt,
 Ruischt Natuur de velden tegen,
 Juicht de Schepping: God is goed!

CHOR.

C H O Æ R.

God is goed!

R E C I T A T I E F.

Wat zou een nietig stervling klaagen,
Hoe wreed de band des noods hem knell'?
Zijn trots, bevrucht van eigen plaagen,
Herfchiep Gods Lusthof in een hel.
Zijn drift baart schrik, zijn woede grouwen;
De wraakzucht schuimbekt uit zijn' moed;
Dan moorden dondrende kartouwen,
En de Aarde walgt van menschenbloed!
Men hoort de bange Menschheid schreeuwen;
Hier, jamren Weeuwen;
Daar, reutelt angstig doodsgeluid;
Hier, gilt de Maagd bij 't eerloos schenden;
Daar, loeien vlammen, vloeken Benden —
En de Afgrond brukt zijn jubels uit!

A R I A.

Wat op aard' mij moog' gebeuren,

God regeert;

Zou mijn hart dan hooploos treuren,

Hoe het keert?

Neen, mijn hoop blijft op Hem staan!

Als om mij heên de rampen groeiën,

En traanen uit mijne oogen vloeïën,

De smart mijn dagen kort;

Als ik geen droppel vreugd kan raapen,

En in 't verschiet een graf zie gaapen,

Dat eens mijn wooning wordt;

Juicht mijn hart den Hemel aan!

Wat op aard' mij moog' gebeuren,

God regeert!

Zou mijn hart dan hooploos treuren,

Hoe het keert?

Neen! mijn hoop blijft op Hem staan!

R E C I T A T I E F.

Een blijder dag zien in 't verschiets mijne oogen,
Als Vrijheid bij de Volken troont,
Gelijkheid wekt tot teder mededoogen,
En Broederschap het hart bewoont.
Als eens Menschlievendheid den Aardbol zal regeeren,
De Waarheid zegepraalt op schijn,
Het Menschdom éénen God en Vader eeren,
En één Gezin, waar 't zich bevind', zal zijn.
Ik zie, ik zie, hij bloost reeds aan de kimmén;
Een zachte scheemring zweeft den blijden morgen voor...
Ik zie, de Zon door duizend wolken klimmen;
Eens stroomt het Licht de Wacrel'd door!

A R I A.

Hoe jeugdig schoon zal de Aarde bloeiën,
Als in haar dalen vrede rust;
Hoe zacht de stroom des levens vloeïën,
Als stil genot hem effen kust!
Als wraakzucht, woede en haat verdwijnen,
De wreede krijg naar d'afgrond keert;

DE MENSCHLIEVENDHEID.

Als de Aarde een Paradijs zal schijnen;
 Als hier Menschlievendheid regeert!

D U E T T O.

A.

Maar zal die blijde dag eens bloozen,
 Door 't edel hart zo lang verbeid?

B.

Eens strooit zijn morgen zachte roozen,
 En schenkt voor traanen zaligheid.

A.

Ik blijf de sleepende uren tellen.

B.

Ze zijn vergeten als hij daagt.

A.

Och! dat hij spoedig aan mogt snellen!

B.

Hij nadert reeds terwijl gij klaagt.

A

A en B.

Hoe lang de volle dag moog' draalen,
Of de Afgrond ons zĳn' glans ontroof;
Menschlievendheid zal zegepraalen,
Een God heeft haar aan de Aard' beloofd.

C H O O R.

Triumf! triumf! zingt zege-tonen,
Waar liefde Volk aan Volk verbindt!
Triumf! triumf! 'k zie Broedren wonen,
Waar ik op d'aardboôm menschen vind'!

A R I A.

Hoe de hoop mijn hart moog' streelen,
Deugd! vermeer!
Gij alleen kunt roozen teelen;
Doe ons in uw' zegen deelen,
Daal op alle Volkren neêr!

Traa-

Traanen droogen, zuchten smooren,
 Waar de Deugd haar wetten geeft.
 Rots en wildernis bekooren,
 Aarde en Hemel schijnt herbooren,
 Als de Deugd in 't hart herleeft.

Hoe de hoop mijn hart moog' streelen,
 Deugd! vermeer!
 Gij alleen kunt roozen teelen;
 Doe ons in uw' zegen deelen,
 Daal op alle Volkren neêr!

S O L O.

De Worm moog' zoet genot verblijden
 Als hij het daglicht ziet;
 Het noodgeschrei, het angstig lijden,
 Van 't Menschdom eindigt nier.
 Wat heil vervloogen eeuwen schonken,
 De toekomst baaren zal;
 De waereld blijft, in nacht verzonken,
 Een traanendal!

ARIA.

A R I A.

Hoe spoedig zal de ramp verdwijnen,
Als Dwinglandij hier zwicht,
Het Bijgeloof voor 't licht zal kwijnen,
En op hun puin de Deugd haar' reinen Tempel slicht!

C H O O R I.

Leer, Menschdom, leer de Deugd betrachten.
Haar invloed eindigt al uw' druk.
Blijf van haar hand uw heileeuw wachten.
Zij is de bron van waar geluk.

C H O O R 2.

Leer, Menschdom! leer den Godsdienst achten.
Hij zij uw roem en zoetste vreugd!
Blijf van zijn hand uw grootheid wachten.
Hij is de bron van waare deugd.

C H O O R t e n 2.

Triumf! triumf! zingt zege-toonen!

Reeds groent de barre zandwoestijn!

De Deugd zal bij den Godsdienst wonen,

En 't groot Heelal hun Tempel zijn!

o Gij, die boven lucht en wolken

Den felgeschokten aardbol scheidt!

Stort heil, stort zegen op de Volken —

Juich, Aarde! juich! — uw God verhoort!

M E N G E L Z A N G E N .

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

G E D A C H T E N

B I J E E N

B O U W V A L.

Mijn God! wat is de Mensch,
Ook bij zijn' stoutsten wensch!
Een veldbloem, die verkwijnt,
Een schaduw, die verdwijnt,
Een droom, die vleiend vliet,
In al zijn' glans een Niet!

Hoe trots rees deeze puin
Eens boven woud en duin,
En was een praalgesticht,
Betoovrend voor 't gezicht!
De Tijd flonk keer op keer
Bij de achtbre zuilen neêr,
En vloekte daar, vermand,
De stompheid van zijn' tand.
Het scheen door zijn gevaart'
Voor de eeuwigheid bewaard,
En boorde, op 't uitzicht stout,
Zijn toorens door het woud.
Van daar zag 't wijd en zijd
Al wat het oog verblijdt,
Al wat de zinnen streelt,
Al wat het harte steelt,
Een zalige-natuur,
Een Eden op den duur!

En nu, van al die pracht,
Wat ziet het Nageslacht?
Het staart den puinhoop aan,
En wentlende eeuwen gaan,

Met al haar praal en pracht,
Haar taal, haar' geest, haar magt,
Haar kunst en heerschappij
Als rook mijn oog voorbij.
Een uitgeknaagde romp,
Een ongevormde klomp
Van halfverteerde puin,
En brokken van arduin
En zerk en marmarsteen,
Gedaantloos onderëen,
En waar het oog zich boeit,
Met aaklig mos begroeid,
Is al de heerlijkheid,
Die 't somber hart nog vleit.

Waar menig lieve Maagd
Zich eertijds heeft behaagd,
Als zij door 't ver verschiet
Haare oogjes weiden liet,
Of door het heldre glas
De teedre woordjes las,
Die de aangekomen Mel,
Bij Sefiers zacht gevlei,

In 't groenend blaadje dreef,
Of op een roosjen schreef;
En waar ze schouwde in 't rond,
Alom een Tempe vond;
Scheurt nu een enkele vos
Het digte spinrach los,
En kijkt door gras, dat fluit,
't Bemoste venster uit,
Maar schouwt aan alle zij'
Een barre woestenij.

Waar schuilt de frische Jeugd,
Die eens haar zoetste vreugd
In deeze dreeven vond?
Waar lagcht de lieve mond,
Die hier de Lente riep,
En bloempjes om zich schiep?

Hoe sloop dan vaak de Min
Hier 't veilig Boschjen in,
En bragt 'er, ongestoord,
Haar warme zuchtjes voort,

Of juichte 'er bij een' vliet,
En hemelde in 't verschie!

En nu — natuur is stom.
Verwoesting heerscht alom.
Het hangend venster krijt
Als 't heen en weder glijdt,
En klapt en knarst en raast
Wanneer de Herfstwind blaast,
In oude schoorsteens schuilt,
En buldrend tiert en huilt,
Of, door een muur geboeid,
Uit duizend spleeten loeit.
De stroeve weërhaan snort
Van toorens, half gestort,
Terwijl de knappende Uil
Met akelig gehuil
Dit doodsche muziek verzelt,
En door het ledig veld,
Als de avond zich verspreidt,
Uit puin en holen schreit;
Door de echo van rondsom
Met staartig lang gebrom

Herhaald, en dan verflaauwd
Nog eenmaal nagebaauwd ;
Terwijl op 't laatst 't geluid
Van 't ver gebergte stuit,
En hol als uit den grond,
Dof mompelt in het rond.

Mijn God! wat is de Mensch,
Ook bij zijn' stoutsten wensch!
Een veldbloem, die verkwijnt,
Een schaduw, die verdwijnt,
Een droom, die vleiend vliet,
In al zijn' glans een Niet!

H E T

NACHTVIOOLTJE.

Cloë! zie dit Nachtviooltjen
Eenzaam aan den oever staan —
't Nedrig bloempje blijft verschoolen,
Lagcht niet elken Wandlaar aan.
Nauwlijks boven 't gras verheven,
Siert het onbemerkt den grond;
Maar als 't avondrood zal gloeiën,
Dauwt het zoete geuren rond.
Schooner gloed bedekt geen blaadjes,
Maar het bloempje weet het niet.
't Blijft het eigen Nachtviooltje,
Schoon geen menschlijk oog het ziet.

Duizend bloemen vinden plukkers,
Wien een wufte smaak geleidt,
Maar die spoedig haar verwerpen,
Door een nieuwe bloem gevleid.
Zelfs het Roosje, waar het tovert,
Vindt temet een wufte hand,
Die het afplukt, 'er meê dartelt,
En zijn blaadjes strooit in 't zand.
Maar wie 't Nachtviooltje zoeken,
Weten waar het eenzaam prijkt;
Wenschen juist het nedrig bloempjen,
Dat zo gaaren 't oog ontwijkt.
Nimmer zal hun hand het schenden,
Schoon zijn eerste gloed verschiet —
Wie met bloemen slechts wil speelen,
Kiest het Nachtviooltje niet!
Maar de vriendschap plukt het bloempjen,
Als ze in 't veld een' ruiker gaêrt;
Liefde draagt het op haar' boezem,
Aan Vergeetmij niet gepaard.

Cloë! 't schoon en edel Meisje
 Bloeit als 't Nachtviooltje doet.
 Eenzaam prijkt zij en verschoolen,
 Met de deugd in 't rein gemoed.
 't Smeltend lied der Nachtegaalen,
 't Eerst ontluiken van het groen,
 Ieder bloempje, dat zijn knopjen
 Ongestoord mag open doen;
 Koele schaduw in den zomer,
 't Murmelen van een' frischen vliet —
 Fijner wisfling van vermaaken,
 Andre wellust kent zij niet.
 Als haare oogen van den oever
 Somtijds neêrzien in een beek,
 Moog' haar 't effen vocht vertoonen
 't Schoonste Meisje van die streck;
 δ Zij ziet het zo onschuldig
 Als haar oog een bloempje ziet!
 Ieder dag vermeer' haar schoonheid,
 't Lieve Meisje g'ist het niet!
 't Aantal moog' haar naauw ontdekken;
 't Aantal wordt door schijn verblind;

De Eedle zal haar angftig zoeken,
Juichen, als zijn oog haar vindt.
Schoon het blosje van haar kaaken
Met het waas der jeugd verdwijn',
Eeuwig zal zij in zijne armen,
't Meisje van zijn liefde zijn.
In den nacht der tegenspoeden,
Dauwt zij laafnis in zijn hart;
Aan haar' boezem sterft hij vreedzaam,
En zijn dood is zonder smart.

H E R I N N E R I N G

I N E E N

W O U D.

De Lente blaast haar zoete geuren

Door 't Woud, dat mijne rustplaats dekt,

En verft de lucht met duizend kleuren,

Die 't morgenrood ten hoogfel strekt.

Een aantal vlugge lichtjes huppen

Op 't eerstontlooken beukengroen,

En tintlen in den daauw, en druppelen

Op 't mos, dat grond en wortels voên.

De nuchtren zonnestraalen danfen,

Met lange fchaduwten in 't rond;

Of

Of strijden met gelijke kansen,
 Naar 't koeltje wappert, om den grond;
 Waar 't murmlend beekje, zacht bewoogen,
 Langs ritfelende keitjes vliet,
 Hier, duizend vonken spreidt voor de oogen,
 Daar, donker langs 't geboomte schiet.
 ô Woud, mijn lust, mijn zoetste zegen!
 Stil heiligdom van mijn gevoel!
 Hoe zwelt mijn hart uw schaduw tegen!
 Hoe juicht het, aan uw vreugd ten doel!
 De teedre nachtegaalen zingen
 Een lied, uw nieuwe jeugd ter eer;
 En 't wormpje daalt in blijde kringen,
 Genietend van uw takken neêr,
 En mij, zou mij uw glans niet streelen,
 Wien zelfs uw doodsch gewaad nog vleit?
 ô Woud! wie in uw' wellust deelen,
 Mijn hart gevoelt uw zaligheid.
 Gij waart zo lang in droeve dagen
 Mijn ziel een toevlugt in den nood;
 In u kon steeds mijn hart nog klaagen,
 Waar alles aan dat hart ontvlood.

Hoe menig zachtbemosten wortel
 Steunde in uw' nacht mijn matte leên!
 Hoe vaak huuwde uit uw loof een tortel,
 Zijn klaagstem aan mijn droef geweest!
 In uwen stillen nacht verlooren,
 En zalig door uw zoete rust,
 Heeft vaak het windjen in uw kooren
 Mijn gloeiend voorhoofd koel gekuscht.
 Dan, zacht gedekt door uw gewelven,
 Verzoende ik mij met ieder lot,
 En vond 'er altijd in mij zelve
 Nog menig bron van rein genot.
 Nu oeffende in uw vrije kringen
 De stilte en eenzaamheid mijn' geest;
 En staég zijn die bespiegelingen
 Mij prikkels tot de deugd geweest.
 Hoe week dan ondermaansche kommer!
 Hoe voelde ik zorg bij zorg vergaan!
 Hoe ruischte dan uw schommelend lommer,
 Mij levensvreugd en wellust aan!
 Gij leerdet mij een waereld derven,
 Ook waar zij ons een hemel schijn',

En in een wildernis te zwerven,
 En zalig met de deugd te zijn.
 Wat aan mijn zij' de tijd mogt sloopen,
 Of in zijn' vaart naar 't niet mogt spoên,
 In u bleef mij een toevlugt open,
 Bij ieder wisflend jaarfaïsoen.
 De herfst ontroofde u glans en bladen,
 Uw zoete schemering verdween;
 Maar 't blaadje schuiffelde op uw paden,
 Ook dan nog lieflijk om mij heen.
 Zelfs als de winter uit u treurde,
 En sneeuw wierp op uw' kaalen top,
 Geen vogel uit uw takken neurde,
 Zocht ik u vaak met wellust op.
 Een stormwind bulderde om mij heenen,
 En joeg de zwarte wolken voort,
 Hier, van een treurig rood omscheenen,
 Daar, met een aaklig wit omboord,
 Nu brulde door de ontblaaide kruinen
 Des Wouds een nieuwontboeide vlaag;
 Maar 't beekje ontvloodt gerust de duinen,
 En diepe kalmte heerschte omlaag;

Dan

HERINNERING IN EEN WOUDE. III

Dan zweegen kruin en takken beide,
Terwijl een rukwind langs den grond,
De opééngejaagde sneeuw verspreidde,
Of in een wolk naar boven zond.
Ook dan nog waart gij soms mijn harte,
Den barren noordenwind ten trots,
Dezelfde wijkplaats in de smarte,
En menigwerf een tempel Gods.
Hoe vaak heb ik daar aangebeden,
En kalmte en zoete rust gesmaakt,
En met de deugd en tegenheden
Op nieuw een hecht verbond gemaakt!
Nu wierp het dor gelaat der boomen
Een stillen weemoed om mij heên,
En 't graf bood in mijn zoete droomen,
Een zachte peuluw aan mijn leên.
Daar zonk ik neêr, zó vrij van nooden,
Als zorgloos wat de toekomst zij;
Ik sluimerde in, en eeuwen vlooden
Mijne ongestoorde Cel voorbij.
Dan deed het eeuwig groen der pijnen,
Door 't flikkend zonnelicht geveid,

Het

Het graf van voor mijn oog verdwijnen,
 En ruischte mij onsterfelijkheid.
 Hoe klein dreef daar de Tijd dan heenen,
 Als in het veld een sneeuwvlok doet!
 Hoe ras was hier 't genot verdweenen,
 En ook zijn schaaûw, de tegenspoed!
 Wat was dit leven onder 't strijden?
 Wat bij de vreugd, die 't hart geniet?
 Een droom van heil, een droom van lijden,
 En bij 't ontwaaken beide een niet!
 ô Woud, zo lang mijn beste zegen,
 Zo naauw met mijne ziel vertrouwd!
 Ruisch jaaren nog den Eedlen tegen,
 Als u mijn oog niet meer aanschouwt.
 Bied nog dezelfde koele lommer
 Aan 't kroost, dat reeds uw schaduw streelt,
 Maar, nog te klein voor smart en kommer,
 Zich zalig met een grasbloem speelt.
 Als eens hun hart, dier vreugd ontreezen,
 Met ieder slag voor 't lijden rijpt,
 En ik gevoelloos stof zal wezen,
 Waarop het lot geen schicht meer slijpt;

Dan

Dan voer' hen dikwerf door uw dreeven,
Nog de eigen zoete laafnis rond,
Die, onder al den last van 't leven,
Hun Vader in uw schaduw vond.
Daar moog' hun hart van wellust kloppen,
Als 't koeltje door uw takken snelt,
Of 't ruifchen uwer hooge toppen,
Hun grootfcher Gods nabijheid meldt.
Dan zij hun aarde en ramp vergeten,
En wat hun ziel verganglijks min';
Dan droom' hun onbevlekt geweten,
Zich zacht een beter waereld in!
Zo staave uw nacht hun, stille kooren!
Dat deugd hier moed en krachten stijft,
En alle heil niet is verlooren,
Zo lang ons God nog over blijft!

●

• •

L I E F D E;

A A N N A N C I J.

Nancij! daar de lieve Lent'
Van haar roozenwolk ons zegent,
En 't Geboomte, waar ge u wendt,
Duizend bloefems op u regent;
Daar de Liefde, op 't lagchend veld,
Door de Schepping wordt gepreezen;
Doemt uw hart haar zoet geweld?
Nancij! 't kan niet mooglijk wezen!
Een, ten kusch geschapen, mond
Staat met Liefde in een verbond.

Nan.

Nancij! 't onvoldaan gevoel,
 Onder 't schoonst genot bedolven;
 't Naamloos zwoegen zonder doel,
 Dat de maagdeborst doet golven;
 Elke zoete mijmerij,
 Die een zuchtje komt vergelden;
 Alles staat de Liefde bij,
 Alle's zal haar zege melden —
 Nancij! hoor, de Nachtegaal
 In het woud weêrspreekt uw taal!

Schouw — haar albezielend vuur
 Leent der Schepping bloei en leven;
 In het uurwerk der Natuur,
 Doet haar aëm den slinger beeven.
 De Eerzucht, die op lauwrēn staart,
 Mooge in schijn het hart ontvonken,
 't Is de Liefde, die aan de Aard'
 Helden, Goden, heeft geschonken;
 't Loon, dat in dien lauwer blonk,
 Was een lieve maagdenlonk.

Waar heur vlugge voet zich wendt,
Bloemen prijken op haar treden;
Zonnen lokt ze aan 't firmament;
Rots en Steenklip wordt een Eden.
Streelt haar hand het lijdend hart,
Distlen draagen malsche roozen;
Zelfs het bleek gelaat der smart,
Zal van zoet genoeg bloozen,
En de zwarte treurigheid
Plukt een grafbloem, die haar vleit.

Waan niet, dat haar zoete magt
Zich bepaal' tot stof en zinnen,
Of de Tijd haar toverkracht
Met een' wiekflag kan verwinnen;
't Heil, dat hier haar juichen deed,
Mooge in 't graf haar oog ontzinken,
Schooner ziet zij 't door de reet
Van gesprongen zerken blinken;
Staart — ontdekt haar Vaderland,
En gevoelt zich daar verwant.

Waar

Waar Natuur ontzetting baart
 Door verheven meesterstukken,
 Waar een Eeuwtroom in zijn' vaart
 Trotsche toorens neêr kon rukken;
 Op een' puinhoop of gesteent',
 Daar de filte en rouw verkeerem,
 Wordt de Liefde aan 't stof gespeend,
 Droomt ze zich in hooger sphaeren,
 Woeste grootheid, nacht, en smart,
 Aadlen telkens meer haar hart.

Als de stille, volle Maan
 Teder op de graszoo blikkert,
 En een goddelijke traan
 In het oog der zaalge flikkert;
 Rijst de boom, wiens eerste keem
 De aard' ter stooving werd gegeven.
 Boort door wolk en dampkring heên,
 Vormt zijn kroon in hemeldreeven,
 En houdt daar voor de eeuwigheid
 Schaduw voor het hart bereid.

Onder kuschten, vol geneucht,
Die de vlotte zielen menglen,
Tovert reine Liefde deugd,
Schept haar hand gemaklijk Englen.
Op haar pad van roozeblaén
Leert zij de ondeugd ligt verwinnen,
Lagcht de zwaarste taak ons aan,
Mint men zich ten Hemel binnen.
Liefde, reine Liefde alleen
Smelt genot en pligt in één!

●

Heeft de Wellust, in haar kleed,
Ligt uw oog door schijn bedroogen,
Schouw de vuige, waar ze treedt,
Welkt de Lente voor haare oogen.
Met een pestkool op de kaak,
En in 't hart een broet van slangen,
Schuilt de Dood in haar vermaak,
Volgt de Hel haar kronkelgangen;
Aandrift, moed, gevoel en eer,
Zwijmen op haat' adem neer.

Lief-

Liefde vult het hart geheel,
 Ook geen wenschje blijft 'er woelen.
 Wellust, woekrend' met gestreel,
 Blijft een eeuwig ijdel voelen.
 Wuster dan het wufte lot,
 Moog' haar staég iets nieuws bekooren,
 Altijd raazend naar genot,
 Is 't genot voor haar verlooren.
 Elke beker in haar hand
 Wekt een' dorst, die feller brandt.

Liefde kiest zich de eenzaamheid;
 Haar Haeläl omsluit één harte.
 Is haar 't vol genot ontzeid,
 Nimmer jaagt zij 't na met smarte.
 't Boschje, dat haar eens omving,
 Eens in haar genot mogt deelen,
 Boeit nog door herinnering,
 Die na jaaren smarts blijft streelen,
 En het hart, vol zoet bedrog,
 Voelt zijn' eersten wellust nog.

't Paradijs; dat Liefde schiep,
Mooge in een woestijn verkeeren —
Wien haar toverkusch eens riep,
Blijft haar in woestijnen eeren!
Op een Kerkhof, doodsch van stand,
Zink vertwijffling om hem heéne —
Slechts de lijkbuis in de hand,
En hij zal zich zalig weenen!
Weemoed heeft voor Liefde alleen
Ongekende zaligheén.

Dan nog juicht zijn veege mond
Daar het hart zich zelv' blijft loonen:
Boven aarde en starrenrond
Moet de God der Liefde wonen!
Zalig in zijn eigen lot,
Zalig bij zijn eenzaam weenen,
Is hem lijden zoet genot,
Sterven lang gewenscht heréene,
En de traanen, die hij schreit,
Voorsmaak van onsterflijkheid.

Nancij! blijf Natuur gestand;
 Op uw' boezem, vol van leven,
 Heeft haare onverkenbre hand
 't Heilig moederschap geschreeven!
 Nancij! 't is geen rein gemoed,
 Dat de Liefde kent en lastert —
 Nancij! God schiep alles goed,
 Alles heeft de mensch verbasterd;
 Maar wat doornen 't oog ook ziet,
 De enkle Puikroos mist nog niet!

D E

K E R - K H O F.

Hier, waar dit kwijnend veldgebloemt'

Zich wiegt in 't spichtig gras,

Hier rust ze in de armen van den dood,

Zij, die mij alles was!

Een Engel toeft bij 't eenzaam graf,

En staart de bloempjes aan,

Die in een zoete harmonij

Om d'effen heuvel staan.

Soms heft hij 't smachtend oog omhoog,

En schudt de blanke vlerk,

Dan ruischt 't gebloemte een blaadjen af,

En dwarrelt op den zerk,

En

En draait in kleene kringen rond

Zich tot een kransje aan één,

Dat, vol van zoete propheetfij,

Zich vast hecht aan den steen.

Tot dat het domlig schemeruur

Op mos en bloempjes daauwt,

En dan van lieverlee de kleur

Van ieder bloempje flauwt;

Maar in het flikkrend avondrood

De Roos alleen nog blinkt,

En eindelijk ook het avondrood,

De zwarte kim ontzinkt.

Dan zit ik op het zachte mos

Van deezen dierbren steen,

En voel daar wat ik eenmaal was,

En wat ik ben, en ween.

En als dan zo de stille maan

Aan d'effen hemel schijnt,

En in haar' sraal de bloemenkrans,

Daar voor mijne oogen kwijnt,

Dan voel ik, ach, zo diep! en zucht,

Wat me in dit graf ontzont,

En

En denk 't misleidend uitzicht na,
Dat me eens in de oogen blonk.
Hoe droomde ik van ontwikkeling toen
Een eindloos leven door!
Hoe gloeide alom de lauwerkrans
Mij toe op 't haġlijkst spoor!
Wat was te groot toen voor mijn hart!
Wat te edel voor mijn vlijt! —
En nu — hoe menig zaadje dort,
Of kwijnt voor zijnen tijd,
En zegt, terwijl het eenzaam sneeft:
In minder schraalen grond,
Waar uit mijn kiem een boom gegroeid,
Die schaduw bood in 't rond.
Ach, God! dan is het of mijn hart
Van angst en weedom scheurt,
En of 't gestarnt zijn glans verschiet,
En om mijn lijden treurt.
En toch blijft dit geliefde graf
Op aard' mijn jongste vreugd,
De spil, waarom mijn aanzijn draait,
De ziel van al mijn deugd.

Een lange dag vol stofs en zweets
Vergeet ik, in 't verschier,
Dat, met den koelen nacht, mijn ziel
Haar smart hier weér geniet;
En dan als de eerste morgenstraal
De vaale kim verguldt,
Zich altijd voelt tot de oude taak,
Met nieuwen moed vervuld.
Dan trede ik kalm de waereld in,
Gedwee, waar 't lot mij leidt,
En vinde, waar ik doolen moog',
Eene eeuwige eenzaamheid.
Hier, dwarle ik onbemerkt voorbij,
Als 't afgevallen blad;
Daar, zwoège ik in mij selv' gehuld,
En kies mijn eigen pad.
En als een zwaare pligt mij wenkt,
En ik daar moedloos staa,
Dan denk ik aan dit stille graf,
En volg hem vrolijk na,
En helpe, waar ik helpen kan,
En zegen mijnen dag,

En juich, zo vaak mijn hand een traan
Des lijdens droogen mag.
En als ik met den koelen nacht
Dan hier weêr heenen vliê,
Dan is het of ik door dit graf
In 't vrolijkst Landschap zie.
Een zuivre lucht stroomt om mij heen;
Het koeltje kuscht mijn wang;
De beekjes murmlen zielrust in;
Het woud is één gezang.
De kalmte daauwt alom 't genot,
't Genot de driften na;
En op mijn zaligpoplend hart
Rust mijne Julia.

KAREL EN LOTJE.

R O M A N Z E.

De grijze SIEGFRIED kwijnde heft
Waar de Arnus lieflijk vloeit,
En in zijn kronkelende vaart
Een Paradijs besproeit.

Maar 't schoon der landstreek streelt hem niet.
Een worm knaagde aan zijn hart.
Een klein en afgezonderd Slot
Verborg 'er zijne smart.

Geen

Geen Ridder had, in vroeger tijd,
Op Duitslands vrijen grond
Meer waaren heldenroem verdiend
In menig strijdverbond.

●

Zijn eensgegeven woord was eed,
Zijn handslag trouwe aan 't graf;
Zijn zwaard was onschulds toeverlaat,
Maar onrechts zeeke straf.

●

Daar roofde een Booswicht onverwachts
Hem eer, en naam, en vreugd.
Vergeefs verhief zijn roem de stem,
En vijftig jaaren deugd.

● ●

De schuldelooze zag zich eer
En naam en vreugde ontvreemd,
En door 't Westfaalsche Bloedgericht
Aan lijf en goed vervreemd.

Zijne ADA zonk aan zijne zij',
Zo teér met hem vereënd!
En op haar lijk en kouden zerck
Had SIEGFRIED lang geweend.

Ach! dikwerf pijnde wanhoop daar
Bij stillen nacht zijn' geest;
Ach! dikwerf waar der Moordren dolk
Zijn ziel daar vreugd geweest!

Maar ijlings sprak een teedre zucht,
Die 't lijdend hart verborg:
„ Uw Kind, uwe ADA's dierbaar Kind,
Vereischt uw' moed en zorg.”

Daar scheurt hij zich van 't eenzaam graf,
Verzamelt luttel goed,
Ontvlugt het lieve Vaderland,
En schuilt aan Arnus vloed.

K A R E L E N L O T J E.

Maar L O T J E , die hem ovrig bleef,
Was altijd nog een fchat,
Een Dochter, heerlijk, rein en schoon,
Zo als geen Koning had.

●

Zij was hem leven, goed en eer,
En als zijn oog haar zag,
Dan zag hij A D A 's lieve beeld
Op haaren bruiloftsdag.

●

Als soms zijn lijdend hart een' traan
Aan 't zwellend ooge gaf,
Dan kuschte L O T J E 's roozenmond
Het hangend traantjen af.

●

Of als de smart op 't heet gelaat
In droeve rimpels zat,
Dan streelde fluks haar zachte hand
Zijn voorhoofd koel en glad.

Ach,

Ach, Vader! sprak dan 't lieve Kind,

Wekt u uw LOTJE smart?

Ach, lieve Vader! ween toch niet,

Uw rouw verscheurt mij 't hart.

Dan zag hij op het lieve Wicht —

Zij stond daar aan zijn zij',

Onschuldig als een Engel Gods,

En bloeiende als de Meij;

En greep haar leliewitte hand,

En drukt die hand zo teêr,

En hing dan spraakloos aan haar' hals

En had geen rampen meer.

Zo vlooden onder smart en vreugd

Hem negen jaaren heên,

En LOTJE wierd nu achttien jaar

Als weêr de Meij verscheen.

K A R E L E N L O T J E.

Daar zag een Welfche Ridder haar,
En vrijde om haare hand.
Hij huichelde onschuld, veinsde deugd,
Had ſchoonheid en verftand.

Het hart der Dochter was hem goed,
En poppelde als hij kwam.
De Vader dacht: zij vindt een ſteun
Als God mij van haar nam.

Nu wint de Ridder daaglijks veld
Zo vaak hij L O T J E ziet.
Het Meisje mint hem daaglijks meer,
En erg had L O T J E niet.

Hij ſmeekt zo zacht, hij vleit zo fijn;
Hij ſchreit zo ſchoon en teér.
Zijn hart had altijd meer gebrek,
En zij gaf altijd meer.

Zo ging 't al voort, de nieuwe gunst
Werd altijd 't hoogst gefchar,
Tot dat het lieve, onschuldig Kind
Geen nieuwe gunst meer had.

Toen werd hij eensklaps koel en stil,
En eens, als 't licht verscheen,
Daar was hij over berg en dal,
En L O T J E zat alleen.

Zij zuchtte, weende, kermde, zon;
Vergeefs! — haar vreugd was heên.
En waar ze ging, en waar ze stond,
Zij ging en stond alleen.

De Vader sprak: „ dank God, mijn Kind!
„ Dat gij den Booswicht kent.”
Het arme L O T J E N : „ Ach! zijn beeld
„ Staat in mijn hart geprent.”

Nu welkte 't Roosje van haar wang,
Haar lippen werden bleek,
En als zij in een beekje zag,
Was 't of ze een schim gelek.

●

Maar altijd bleef een stille hoop
Nog worstlen met haar' rouw,
Dat hij, wien ze eens zo alles was,
Nog wederkeeren zou.

●

Daar hoort ze op 't onverwachts de maar,
Dat KAREL in de Stad
Een Vrouw naar 't Echraltaar geleidt,
Die goud en land bezat.

●

Zij schreit niet — ach! dit kon zij niet
Door overmaat van smart.
Geen zucht ontweek haar bange borst,
Maar naamloos leed haar hart.

Geen enkel droevig vonkje hoop
Viel L O T J E meer ten deel.
Zij smoort voor 't vaderoog haar' rouw,
En lijdt nog eens zo veel.

•

Zo beidt ze, tot de stille nacht
In 't eind' haar eenzaam vond;
Toen ijlt ze in 't veld, in 't holle veld,
En doolt 'er zinloos rond.

•

Haar voet volgt ongemerkt de paën,
Die ze eens met K A R E L ging,
Toen nog de Dierbre haar zo teer
Aan arm en boezem hing.

•

Zo komt ze aan d'oever der rivier.
Hier zwicht ze voor haar wee.
„ Ach! K A R E L! ” gilt ze, stort zich neêr,
En de A R N U S voert haar meê,

De morgen daagt, en SIEGFRIED beidt
 Zijn LOTJES zoeten kout. —
 Haar lokte ligt de Nachtegaal,
 Dus denkt hij, in het woud.

Maar LOTJE toeft. Hij blikte door 't glas,
 Of wandelt op en neêr —
 Hij beidt, hij beidt, zijn hart wordt bang,
 Maar LOTJE keert niet weêr.

Nu wordt hem zaal en slot een hel;
 Hij doolt door 't verst verschiet —
 Hij zoekt, hij zoekt, zijn hart krimpt weg,
 Maar LOTJE vindt hij niet.

Daar waggelt hij te rug naar 't slot,
 Zo eenzaam, zo vol schrik —
 Hij zinkt op LOTJES stoel ter neêr,
 En geeft den laatsten snik.

Door

Door vreemden wordt zijn lijk ontkleed,
En op de baar gebeurd.
Men legt den Eedlen in den grond,
Vergeeten, onbetreurd.

De wreede KAREL hoort de maar,
Doch smoort ze in zingenot.
En danst en boelt de wroeging weg,
En denkt aan eer noch God.

Maar als op zeeuren langen nacht
Het dons hem doornen scheen,
Daar ruischte 't ijlings langs 't gordijn,
De klokflag twaalef, heên.

Hij rilt; een blaauwe glans omzweeft
Het schuddend ledikant.
Een Grijsaart met een dreigend oog
Staat aan zijn rechterhand.

Het lijkkleed sleept hem treurig na,
 En is met bloed bemorst;
 Zijn ijshand glijdt langs KARELS kaak,
 En vat hem in de borst.

„ God! SIEGFRIED!” gilt de snoodaart uit. —
 „ Gij kent mij dan, Barbaar?”
 Dus brukt een holle, doffe stem,
 „ Gij kent mij, Moordenaar?”

„ Uw maate is vol, uw straf genaakt;
 „ God hoort als de Onschuld schreit;
 „ En eer gij LOTJES beendren vindt,
 „ Is u geen rust bereid!”

De Grijsaart zwijgt, zucht en verdwijnt.
 't Is dopker in het rond;
 Maar 't koude zweet breekt KAREL uit
 En droppelt op den grond.

Hij ijst — wil bidden, maar vergeefs!
Benaauwdheid smoort zijn stem.
De wroeging grijpt zijn' gorgel aan,
En helangst foltert hem.

●

Zijn oog zonk in, zijn vleesch viel af,
De schrik moordde in zijn leên;
De baar rukte aan, de doorklok sloeg,
Daar droeg men KAREL heên.

●

Nu waart hij 't eenzaam kerkhof om,
Als woud en dorp verftomt,
En door de doodfche filte heên
De Dorpklok één uur bromt.

●

Dan zoekt hij LOTJES dor gebeent',
Waar hij gebeente ziet,
En komt met angst, en keert met angst,
Maar vindt zijn LOTJE niet.

Wanneer de maan door wolken heên
Op graven treurig lagcht,
En over 't veld de herfststorm brult
In een' Octobernacht;

●

Dan ziet de Landman, als hij keert,
Een licht bij 't knekelhuis,
En hoort het ramlen van 't gebeent
Bij 't huilend windgeruisch.

●

En spreekt een *Ave* binnensmonds,
En volgt zijn' weg bevreesd,
En rilt de kerkhofmuur voorbij,
En zegt: het is de Geest!

●

●

A G N E S;

R O M A N Z E.

In der Vaadren Halle rustte
Ridder RUDOLFS heldenspeer,
RUDOLFS, wien de strijd verkwikte,
RUDOLFS, voor wien Frankrijk schrikte,
En de Saraceen weleer.

●

Hij, van zijnen Stam de laatste,
Weende om zijner Zoonen val.
Tusfchen dikbemoste muuren,
Deed de smart zijn jamren duuren,
Zwarte dagen zonder tal.

AGNES met de gouden lokken
Was des Grijsaarts troost en staf;
Zagt als duiven, blank als zwaanen,
Kuschte zij haars Vaders traanen
Van de bleeke lippen af.

Ach! zij zelve weende in stilte,
Als de maan door 't venster schein;
Als door 't ledig ruim der zaalen,
Met de laatste zonnestraalen,
AGNES laatste hoop verdween.

ALBRECHT minde 't edel Meisje,
ALBRECHT mer de lieve stem,
ALBRECHT, op wiens open wezen,
Deugd en adel was te lezen;
En het Meisje minde hem.

Maar

Maar, het noodlot was haar tegen.

HORST, die honderd krijgers voedt,
HORST, gevoelloos voor haar traanen,
Pronkte met bevochten vaanen,
En de Vader was hem goed.

Eens bij 't vrije gastmaal kuschte
ALBRECHT haare blanke hand.
AGNES minzaame oogen streefden
Naar een' strafblik — ach! daar beefden
Traanen op den boezemband.

HORST ontbrandde, blikte zijdwaards
Op zijn klettrend moordgeweer;
Op zijn blasfe wangen blonken
Toorn en liefde; 't oog schoot vonken
Op den kalmen Ridder neêr. /

Dreigend grijpt hij naar zijn handschoen,
 Werpt ze in AGNES kuifchen schoot —
 (AGNES stamerde, AGNES schreide)
 „ALBRECHT, neem! aan gindsche heide
 Wacht ik.” — 't Ros is daar, hij vlood.

ALBRECHT nam het veedeteken,
 Juichte, met een' stillen blos,
 Dat de traanen staêg vermeerden,
 Die de liefde en hem vereerden,
 En besteeg gerust zijn Ros.

Rood van 't vuur der avondzonne
 Blonk hun krijgstuig langs den grond.
 Van de hoeven hunner paarden,
 Die het schichtig vee vervaarden,
 Dreunde 't aardrijk in het rond.

Van

Van den geelbemosten tooren
Volgt hen AGNES, oog en hart.
Ach! zij ziet de speeren blinken,
Ziet den eedlen ALBRECHT zinken,
Zinkt met hem, en sterft van smart.

Bang van voorgevoel, wendt spoedig
HORST zijn schuimend, bloedend paard;
Hooft van verre reeds de rouwe,
Ijlt ter kamer der Jongvrouwe,
Blijkt, en stort zich in zijn zwaard.

RUDOLF drukt de koude Dochter
Aan het vaderlijke hart;
Houdt haar zo twee lange dagen,
Traanenloos en zonder klaagen,
En bezwijkt in stomme smart.

1788.

•

D E

N A C H T.

Hoe teder zucht het windjen
In deeze donkre dennen!
Hoe stil is hier de Nacht!
De maan kwijnt aan den hemel,
De starren drijven langzaam,
En alles aëmt gevoel.

•

Dit is 't verblijf der liefde,
Gewis, hier woont de liefde,
Hier schiep Natuur haar' troon. —
Ismeene, dierbre Ismeene!
Waar zijt gij, eenigst Meisje?
Hoe angstig is mijn hart!

He-

Helaas! waar is dat uurtje,
Het zaligst van mijn leven!
Toen 'k vrolijk aan uw zij',
Op uwe kniën geboogen,
Van liefde en teêrheid beefde,
Bij 't bleeke licht der maan? —

•

•

Ik reed, geheel verrukking,
Langs akelige wegen,
En kende geen gevaar.
De maan schoof achter wolken,
De lucht werd zwart en treurig —
Ik zag, ik merkte 't niet!

•

Nu dwarrelden orkaanen,
Al loeiende uitgeschooten,
Vervaarlijk door de lucht.
De neêrgestorte hagel
Sloeg klettrend tegen 't rijtuig —
Ik hoorde, ik merkte 't niet!

Niets zag ik, dan Ismeene.

Niets hoorde ik, dan Ismeene.

Zij was voor mij 't Heelal!

Geen wenschje bleef mij ovrig;

Ismeene, de enkle Ismeene

Vervulde heel mijn hart!

Vertederend herdenken!

Helaas! die tijd is heenen,

Voor eeuwig, eeuwig heên!

Ik moet Ismeene misfen —

Wat is voortaan mijn leven?

Ach! een gestaége dood!

Snelt, nevelige jaaren!

Naar 't eindperk van uw loopbaan,

En voert mijn dagen meê —

Ik heb geleefd; geen vreugde

Lagcht meer voor mij op aarde —

Ontsluit u vrij, mijn graf!

•
•
A A N E E N

B E E K.

Nog blijft gij dierbaar aan mijn eenzaam doolend harte,
Geruste, kalme Bron!

Als achter 't hoog geboomt' de laatste stralen zinken
Der avondzon.

•
Ik zoek u angstig op, en rust naauw aan uw' oever,
Of aarde en tijd vergaan;

Ik hoor u murmlen, zie u langs uw boorden flingren,
En ween u aan.

Daar blinkt dan voor mijn oog die zoetste vaag mijns levens,
Toen 'k op uw oevergras,
In 't heil des kleensten worms, in 't heil eens grashalms deeland',
Zo zalig was.

De windvlaag ruischt door 't woud; ik vind mij zelve weder,
Maar niets meer, dat mij vleit.
Het toverbeeld is heên, ik voel met dubbele smarte
Mijne eenzaamheid.

Dan zingt de Nachtegaal uit de omgelegen wouden
Mijn ziel een doodenlied.
De Tortel kirt door 't loof bij 't zuizend avondkoeltje,
Maar 'k hoor hem niet.

o Roosje, Roosje, ziel van al mijn vreugd en leven!
Waarom ontzonkt gij mij?
Ach! finds is mij Natuur, ook in haar zaligste uren,
Een woestenijs!

Gij gaaft aan veld, aan beek, aan gras, aan bloem en boomen,
Voor mij, hun toverkracht.

De fchorre dorp klok zelfs floeg me aan uw zijde weelde
In elken nacht.

Nu blijve ik doodsch op 't geele kerkdak staaren,
Waar 't uit de boomen steekt,
En ril, zo vaak de klok, met doffe, holle flagen,
De filte breekt.

Dan staa 'k bij 't graf, dat Roosjen heeft verslonden,
En roerloos, stom van smart,
Hoor ik nog elke kluit op haare doodkist ploffen,
En voel ze op 't hart.

In 't eind' verdwijnt haar kist oök voor mijne oogen,
Het zwart gordijn valt neêr.
Dan zink ik op het gras, en gil door 't aaklig duister:
„ Zij is niet meer! ”

Toch blijft gij, dierbre Bron! de wellust van een harte,
Dat naar herinring dorst.

De zilte traanenvloed, dien 'k met uw golfjes mengte,
Verligt mijn borst.

'k Zal altijd aan uw boord mijn zaligste uren slijten,
Tot dat de koele dood
Meêlijdig mij op nieuw met Roosje zal vereenen
- In 's aardrijks schoot.

Dan zal uw zuiver vocht mijn vreugd en lijden murmlen
Voor elk gevoelig hart,
En altijd zal uw boord Gelieven aan zich kluistren,
In vreugd en smart.

•

A A N

C E L I S.

Ja, CELIS! ja, uw teedre ziel
Wordt door het leed eens worms bewoogen;
Het hart, dat u te beurte viel,
Straalt lieflijk uit uw weenende oogen.

•

Aan aller vreugd en smart ten doel,
Schijnt aller lot u aan te hangen,
En beurtlings scheidt het fijnst gevoel
Een roos of lelie op uw wangen.

Bij zo veel ziels aanminnigheên,
Die 't schoon uws ligchaams nog vergrooten,
Ach, waarom is uw hart alleen
Voor 't zuchtend Vaderland geslooten?

●

Dat Vaderland, dat zo getrouw
Voor uwe deugd en voorspoed waakte,
En juichte, dat een schoone Vrouw
In CELIS zijnen glans volmaakte?

●

Gij bloost?... dat blosje fiert u nog —
Of heeft mijn taal uw' moed ontflooken?
Ach, CELIS! 't ware een wreed bedrog,
Indien ik anders had gesproken.

●

Die laagheid ... neen, ik gruuw 'er van.
Zou ik bij u de waarheid smooren?
Wie bij een CELIS veinzen kan,
Is ongevoelig, of verlooren!

Ja,

Ja, als mijn oog uw vrienden ziet,
Die overal uw schreên verzellen,
Wien CELIS de eigen lagchjes biedt,
Dan moet mijn hart dit vonnis vellen.

Gij duldt de aanbidding van 't heelal,
Zo dra ze in zeekren toon mag steeken,
En zulk een flikkring ten geval
Verschoont gij ondeugd en gebreken.

De slaaf, die waare grootheid smaadt,
Maar kunstig vleit, durft op u hoopen;
De Krijgsman, die zijn Land verraad,
Kan voor zijn' geest uw gunsten koopen.

Uw kieschheid, CELIS! wraak ik niet.
'k Erken, dat ze uw geslacht verengelt —
Maar reine deugd, die 't hart gebiedt,
Is aan geen geest of kunst gestrengeld.

Het hart, dat kiesch gevoelt, is schoon,
 Is edel, godlijk, in mijne oogen;
 Maar de aangenomen waereldtoon
 Heeft op mijn ziel geen groot vermogen.

De goede trouw, zo vreemd van praal,
 Is uit uw kringen lang geweeken —
 Het hart van klei spreekt de eigen taal,
 Die slechts 't rechtschapien hart moest spreken.

Hoe! heeft uw Schepper al dat schoon,
 Zo mild aan uw geslacht geschonken,
 Om een' vernisten Guit ten loon,
 Der blinkende ondeugd aan te lonken?

Of is het maagdenhart voldaan
 Met slechts door bloemen om te doolen,
 Schoon onder heure ontleende blaën
 Een giftige Adder ligt verschoolen?

Neen,

Neen, CELIS! neen, gij dwaalt hier eêr —
Uwe onschuld waant de deugd te minnen;
Maar de ingezoogen waereldleer
Verblindt uwe onervaren zinnen.

●

Verfmaad de schors, hoe schoon zij schijn',
Waar 't hart u naar zijn' prijs doet gissen.
Een snoodaart kan bevallig zijn,
Eene eedle Ziel dien gordel misfen.

●

De waereldkennis fier' de jeugd,
De waare grootheid kan haar derven —
En ligt deed haar bezit de deugd
In duizend zwakke harten sterven.

●

Wie op zich zelve zegepraalt,
En God in waarheid poogt te vreezen,
Is kiesch in 't Oog, dat nimmer dwaalt —
Zou hij 't in 't Vrouwenoog niet wezen?

Dir,

TREURZANG.

A R I A .

Lange Nachten, droeve Dagen,
Leven, dat mij sterven zijt!
Ach, mijn hart! wie hoort u klaagen,
Schoon gij duizend dooden lijdt?
Eenzaam gaat de tortel neuren
In de barre woestenijs;
't Welkend blaadje hoort hem treuren,
Maar Natuur is doof voor mij.

Waar

Waar mijne oogen angstig dwaalen
In haar teder heiligdom,
Rust des grafs bewoont de dalen,
Doodsche stilte heerscht alom.
'k Zie de Zon in 't oosten klimmen,
En mijn ledig hart verfmacht;
'k Zie de kruin der bergen glimmen,
Maar voor mij is 't eeuwig nacht.

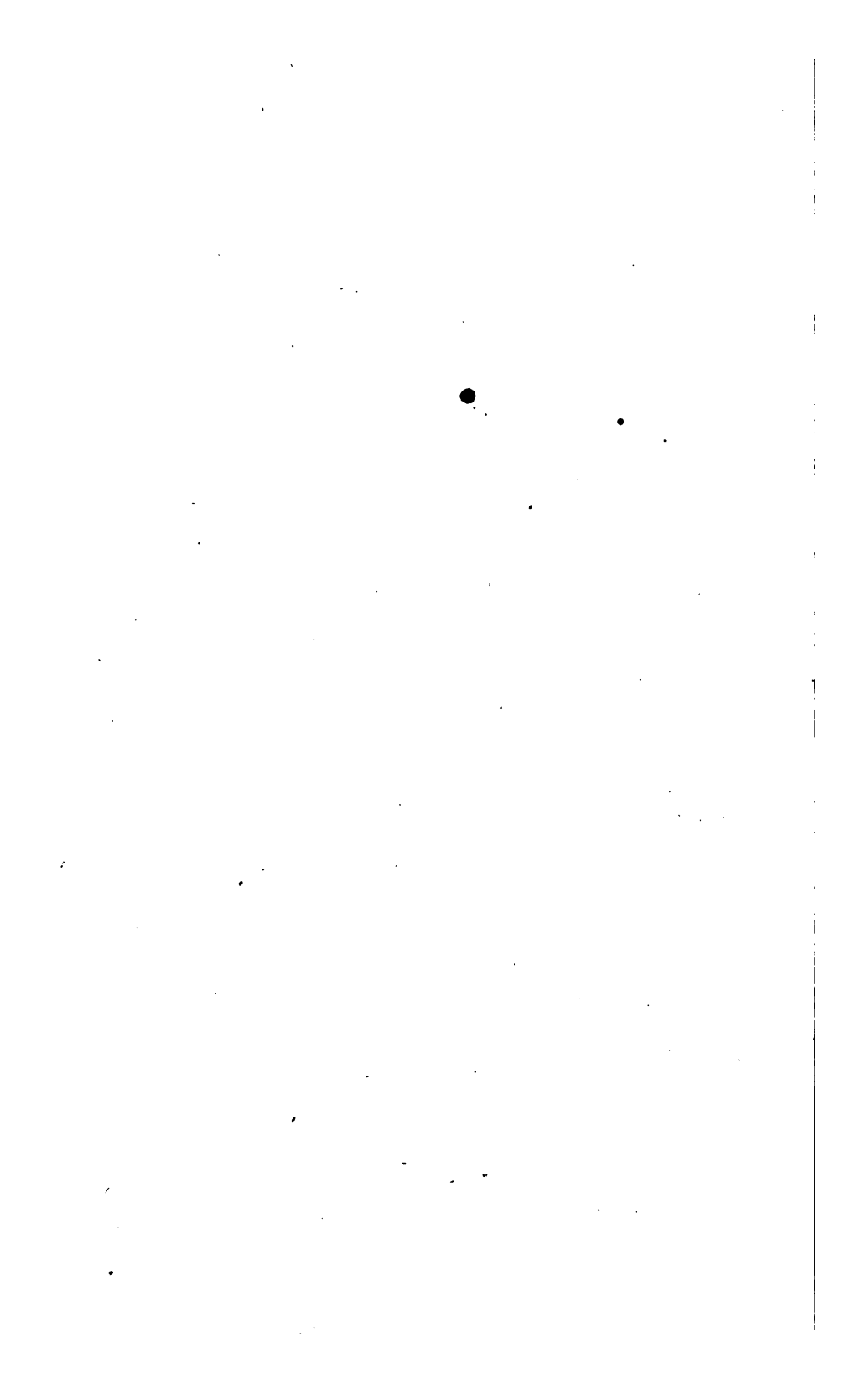
't Ruifchen in den top der dennen,
't Murmlen van den verren vliet,
Moog' mijn luistrend oor erkennen,
Maar, mijn hart! gij hoort het niet.
Zelfs de droeve nachtegaalen,
Schoon zij zingen als weleer,
Doen dit hart, geen adem haalen,
Zingen voor mijn ziel niet meer.

ô Natuur, nog korts mijn leven!
 Waarom zijt gij mij een graf?
 Moet het eenzaam Roosje sneeven,
 Breek het lijdend bloempjen af!
 Waar toe mij dit teder harte,
 En geen aasje vreugde 'er bij?
 Wreede Moeder! heel mijn smarte,
 Of herneem uw gift van mij!

Stille Deugd, gij zielenfreelster!
 Alles, alles week van mij;
 Stille Deugd, gij blijdschapeelster!
 Stille Deugd, blijf gij mij bij!
 Met u kan ik alles derven,
 Buiten u is alles schijn;
 Met u kan ik vrolijk sterven,
 En een zalig wezen zijn!

1789.

G E D I C H T E N.

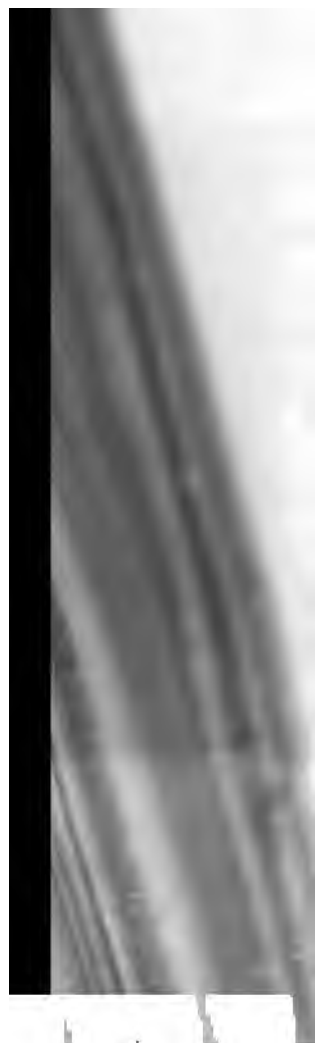

•

A A N

A R I S T U S.

Arist! droom van geen heil in 't naderend verschiet,
Zo lang gij bij een Volk geen deugd en zeeden ziet.
Om Neêrland aan zijn ramp en smaad te zien ontheeven,
Moet eerst der Vaadren deugd op Neêrlands grond herleeven.
Zeg, dat, naast de oude vlijt, de spaarzaamheid herrijst,
En zich verkwistend slechts voor 's Lands behoud bewijst;
Zeg, dat de weelde zwicht, en 't goud naast de eer moet bloezen,
Dat de oude trouw alom onze eeden komt verpoozen,
Dat elk zich selv' bij 't heil van 't Algemeen vergeet,
Zijn waarde naar zijn nut en zijn verdiensten meet,
Als Mensch en Burger al zijn pligten durft betrachten,
Als Kind, als Echtgenoot, als Vader zich doet achten,
In alles zijnen roem in zijne deugden leest,
Zijn' God oprecht, en dan ook niets op aarde vreest;

Zeg dit, en 'k zal uw' droom gelijk een Godspraak eeren,
 'kZal meer doen, 'k zal den nood, hoe wreed hij knell', braveeren,
 En grootsch op 't heerlijk bloed, daar 'k als Bataaf uit sproot,
 Nog grootsch zijn op mijne eeuw en op mijn' tijdgenoot!

Gij lagcht misfchien, en zegt: „uw taal wekt mededoogen.
 Die tijd, die zeeden, zijn voor altijd heên gevloogen;
 Die eerfte eenvoudigheid, die onschuld is geweest;
 Eene andre maatschappij vereischt een' andren geest —”
 Dit zij zo — maar, Arist! wat ook verkeerd moog wezen,
 De deugd blijft nog de grond van Volksheil als voordeezen.

Waan niet, dat meerder licht ons meerder waarde leen'.
 Hoe groot was 't Voorgeslacht bij 't licht dat hen bescheen!
 Al 't onderscheid, dat hier mijn oog vermag te ontdekken,
 Is, dat hun feilen slechts hunne eeuw tot schand' verftrekken;
 Daar 't licht, dat ons bestraalt, onze eeuw, niet ons verheft,
 Maar 't eerlooze onzer daên ons zelve eenig treft.

'k Beken, de kluister, die ons boeide, ligt verbroken.
 De Gal heeft 't Menschdom op de Dwinglandij gewroken.

Haar

Haar magt is afgestreên — de slagboom ligt verplet,
 Door Troon- en Kerk-geweld den vrijen geest gezet.
 Die wreede Staatkunst' moest in 't eind' zich zelve ontdekken,
 Die Deugd en Godsdienst tot haar werktuig deed verstrekken,
 En elk, die denken durfde, of aan den stroom weêrftond,
 Een' gruwzaam ketter, of een' oproermaaker vond.
 Haar doel was hoogverraad aan God en menschheid beide!
 Denk niet, dat mij de drift hier van het spoor verleide —
 't Zij Priester of Regent, wie 't licht der Reden smoort,
 Begaat, wat mom hem dekk', een' zedelijken moord.
 Och! waar dit godlijk Licht nooit door geweld beftreden,
 De droeve menschheid had die rampen niet geleeden!
 Waar 't door één' Vorst gevolgd en als Gods wenk gevreesd,
 Hoe groot waar deeze Vorst, hoe zalig 't Land geweest!
 Al 't onheil, dat ons trof, of in 't verschiet doet béeven,
 Staat in 't Gedenkboek Gods bij dit verzuim geschreeven.
 En zelfs die tuimelgeest, wie heeft hem voorbereid,
 Die thans ons leed verlengt en Neêrlands Volk verleidt,
 Die stout den Godsdienst doemt, om 't menschdom voor te lich-
 En zonder kunde en deugd een Vaderland wil stichten; (ten,
 Die, onder 't schoon vernis van Vrijheid voor te staan,
 Regeeringloosheid preekt met al heure euveldaên?

Had Heerschzucht eeuwen lang de Volkren niet bedroogen,
 Niet kunstig elk verschiet met zwarten nacht omtoogen;
 Had haar geveinsde hulp den Godsdienst niet befmet,
 En zelfs der Deugd een glimp van Staatskunst bijgezet;
 Nooit had dit wreed Gedrocht, zijn donker hol ontdooken,
 Het listig Slangenhoofd in Neêrland opgestooken;
 Nooit zich tot weêrpartij des echten Belgs verklaard,
 Die bij den kleensten stap op recht en orde staart,
 Den Godsdienst eert en volgt, de Zeeden schat, en Wetten
 Ter eeuw'ge baak voor 't oog der Vrijheid poogt te zetten,
 Op dat haar slingrend Schip, wanneer de Staatzee brandt,
 Regeeringloosheid mijde, en op die klip niet strand'.

Gij ziet, Arist! ik denk nog altijd als voordeezē.
 Wie slechts beginslen volgt, zou hij veranderd wezen?
 Neen, 'k juich met u, dat hier Geweld en Heerschzucht zonk.
 Geen heil loeg 't aardrijk aan, waar nog hun kluister blonk.
 Hij moest verbrooken zijn, zou 't menschdom in zijne orden
 Volmaakter, en in 't eind' hier door gelukkig worden.
 'k Gaa verder nog, ik wijt', met een gerust gemoed,
 Aan 't voorig Staatsbestuur al onzen tegenspoed,

De gantsche lange rij dier laage zielsgebreeken,
 Die, toen gereeld, nu vrij, het hoofd om hooge steeken.
 Maar Vriend! belet dit, dat mijn oog nog in 't verschiet
 Niets dan een' zwarten nacht, vol onweërsbuiën, ziet?
 Belet dit, dat mijn hart van weedom dreigt te scheuren,
 Daar ik mijn Vaderland in diep verval zie treuren,
 En in de lauwrēn, die 't bederf van zeeden wint,
 Nog daaglijks nieuwe stof tot nieuwe rampen vind'?

Geen Rijk, schoon vruchtloos door de magt der Aard' bestree-
 Weërfond aan tweedragt en een lang verderf van zeeden. (den,
 Het magtig Rome zelf, door dit vergif besmet,
 Ontving van elke horde eerlang de slaafsche wet,
 En 't Kapitoel, daar eens de Scipioos in blonken,
 Zag voor Vandaal en Hun zijn heerlijkheid gezonken,
 En Gothen woeden, waar een Raad van Goden zat,
 Die eenmaal aan zijn' wenk 't Heelal geketend had.

Beslis, wat voordeel trok ons Land van 's Hemels zegen?
 Lagcht u meer huislijk heil, meer rust, meer welvaarttegen?
 De Vrijheid, die zo ligt geroemd wordt en verkracht,
 Wat nut heeft ons haar klank tot hier toe aangebragt?

Ziet ge in ons Vaderland de wetten meer vereeren,
 Meer die van zelfheid in haar heimlijk trouw te zweeren,
 Die strenge zeeden, en die grootheid zonder schijn,
 Die haar verzellen en haar beste waarborg zijn? (ven.
 Ach, Vriend! men droomt van heil, en blijft naar schimmen stree-
 't Veranderde alles: slechts de menschen zijn gebleeven.
 Ik zie een nieuw tooneel, Arist! maar ook niets meer.
 Al de oude driften zijn nog speellers als weleer!

De Reden leert het en de ervaarnis zal het staaven,
 Men blijft, waar de ondeugd heerscht, ook zonder meester, slaa-
 De schoonste Vrijheidsboom, hoe rijk alom geplant, (ven.
 Gaf, zonder zeeden, nooit de Vrijheid aan een Land.
 't Is ijdel, met den naam van Broederschap te speelen,
 Zó lang het hart nog wrokt, en wraak de ziel kan streelen.
 Arist! hoe zeer een Volk de pooging zich verklein',
 Men wordt door kracht van deugd alleen Republikein!

En nu, wat zal ons hart op nieuw voor haar doen blaaken,
 En ons, in haar bezit, de Vrijheid waardig maaken?
 Wat zal ons krachten tot een nieuwe schepping bién?
 De weelde bannen, elk verachtlijk wit doen vlién?

Den

Den losgeborsten stroom van duizend driften stremmen?
 Vooral den snoodaart in zijn listig weeffel temmen,
 Die, voor 't belang des Lands gevoelloos als een rots,
 Zich stout in 't kleed vertoont des waaren Patriots?
 In 't kort, dien gróóten pligt eens Burgers doen betrachten:
 „ Doe aan úw' evenmensch, wat gij van hem zoudt wachten. —
 „ Dat elk zo zeer niet zie op 't geen hem selv' betreft,
 „ Als wel bedoel 't géén 't heil van 't Algemeen verheft?“
 Zal dit de Wet alleen, ook waar zij zich ziet eeren?
 Wat kan de beste Wet? Bewijsbre daaden weeren —
 Wat zeg ik! weeren? ligt slechts straffen, en mischien
 Een' enklen door den schrik het misdrijf doen ontvlién;
 Maar reikt zij immer tot dat aantal donkre daaden,
 Die, schoon verborgen, 't heil eens Volks niet minder schaaden,
 De veerkracht rooven aan de beste maatschappij,
 Den moed verlammen in het hart der Burgerij,
 En elke pooging, die 't gebouw des Staats moest schraagen,
 Tot schandlijke eigenbaat en zelfbelang verlaagen?
 Het beste Wetboek in het magtigst Rijksgebied
 Voorkomt altijd 't verval van deugd en zeeden niet,
 Kon schaars de weelde, en nooit haar wis gevolg beletten.
 Ach! Rome, Rome zonk, ook bij de schoonste wetten!

En

En nu, waar eens die pest in alle standen woedt,
Wat kan de Wet? Men trapt haar strafloos met den voet.
Zij heet slechts willekeur, bij wreede burgerkrijgen.
Een algemeen verderf van zeeden doet haar zwijgen.
Zij raakt bij al haar magt geen schandlijk doelwit aan,
En nimmer reikt zij tot het roersel onzer daën. —
Vriend! 't is 't geweten slechts, dat hier de wet kan schooren,
Dat met de magt eens Gods zich aan het hart doet hooren,
Den geest der wet daar staaft, verheft, en klem verschaft,
Verborgten euvlen weert, geveinsde deugden straft,
En, boven allen lof en valschen smaad verheeven,
Het grondbeginsel wikt, waar uit we een daad bedreeven;
Dat in het menschlijk hart, waar 't ooit zijn kracht verspreidt,
Aan 't groote denkbeeld hangt van Gods Alwetendheid,
Een volgend leven, en den grooten dag der dagen,
Die eens aan elk het loon van zijn bedrijf doet draagen.
Neem allen Godsdienst weg — 't Geweten is niet meer.
Vervalsch Hem, en het dweept, of zinkt tot dwaaling neêr.
Hergeef Hem bij een Volk zijn zuiverheid en waarde,
En 't wordt op nieuw Gods stem, zijn vierschaar hier op aarde.
Zie daar, wat in een Land de Wetten kracht verleent,
En waar de Reden spreekt, zich met haar stem vereent.

Verferk zijn' invloed, en het misdrijf zwijmt ter neder,
 De Deugd verrijst op nieuw, de zeeden bloeien weder —
 Dus Godsdienst, Kristendom, zie daar, wat ons ontbreekt.
 Vriend! 't is verlichting, wat aan hun zijn toorts ontsteekt.
 Een heerschend Kerkgeweld zij van den Staat gescheiden,
 De Godsdienst moet den Staat zijn hecftste zuil bereiden!

'k Meen niet dat Kristendom van 't menschelijk vernuft,
 Waarbij het hart verkwijnt en rede en oordeel suft,
 Door valsche Wijsbegeerte omzwaagteld en geschonden,
 Door Schoolgeleerdheid met een donker floers omwonden,
 Door Priesterlist misvormd, door Bijgeloof besmet,
 En door de Staatkunst tot een moordend zwaard gewet.
 Neen, 'k meen den Godsdienst, zo eenvoudig als verheeven,
 Dien Jesus voorbereidde in zijn verdienstvol leven,
 En, na zijn' grooten strijd en zege, op 't waereldrond
 Door zijne Apostlenschaar geleerd heeft en gegrond;
 Die, schaamle Visfers, en eenvoudig daar benevens,
 Wijsgeertloos, ongeleerd, en onstaatkundig tevens,
 Staég weérloos, zonder hoop op bijval of gewin;
 Maar vol belangloosheid en eedlen waarheidszin;

De

De zege op 't woest geweld der wrokkende aard' bevochten,
 Vooroordeel, zinlijkheid, en hoogmoed overmogen,
 De Heerschzucht en 't Geweld deën fiddren op hun' troon,
 En Volkren knielen voor de Wetten van Gods Zoon.
 Dien Godsdienst, die het hart der deugd ten tempel heiligt,
 En in 't verborgen 't heil der Maatschappij beveiligt;
 Die waare Vrijheid aémt, Gelijkheid bragt aan 't licht,
 En elk, die hem belijdt, tot Broederschap verpligt.
 Die eedle Godsdienst, Vriend! moet onze pooging schooren,
 Of ook de slaauwste hoop is voor mijn hart verloren.

Arist! ons Bijgeloof nam slechts een' andren keer.
 Men dweeptte als Godgeleerde, en nu als Wijsgeer weér.
 Eerst scheen de Reden van de Deugd bijna gescheiden.
 Nu poogt men heel een Volk door haar alleen te leiden.
 Eerst klonk men boei aan boei, nu weert men elken band —
 Ach! altijd stelfels, Vriend! en nooit gezond verstand!

Kom, dat men Wijsgeer zij, een trotsch gezwets verachte,
 En van zijn' God alleen een duurzaam heil verwachte.

Ach,

Ach, zo voor 't menschlijk hart, door zo veel needs geknaagd,
 't Alleen met recht den naam van wijsbegeerte draagt,
 Wat hier zijn prijs verheft, en, in een moeilijk leven,
 Ons bij den minsten ramp het reinst genot kan geven;
 Het aanzijn zegen maakt, jeugd, bloei, en kracht verlengt,
 En ons ons groot verschiet geduurig nader brengt;
 Dan juiche 't Menschdom, valle aan Jesus voeten neder,
 En vinde 't waar geluk, zijn deugd en grootheid weder!
 Dan lagcht in Jesus leer, bevat in luttel blaën,
 De waare Wijsbegeerte ons van den Hemel aan!
 ð Wie haar kent en volgt met een eenvoudig harte,
 Wat wint zijn ziel in rust, wat spaart zijn geest zich smarte!
 Hoe menige onweêrswolk drijft zijne cel voorbij!
 Hoe kalm verrijst zijn deugd, zijn heil en zijn waardij!
 Hoe zorgloos kan zijn hart hier elk genoegen smaaken!
 Hoe vreedzaam is zijn dood, hoe zalig zijn ontwaaken!
 Wat troost bragt Wijsbegeerte in duizend stelfels voort?
 Wat biedt ze aan 't hart, dat lijdt, en dan geen schim bekoort?
 Een waterlooze wolk, een berg van donkre boeken!
 Is 't ligt, de waarheid in dien doolhof op te zoeken?
 Wat al spitsvondigheên zijn in haar leer verspreid!
 Hoe luttel wijsheid en hoe veel onzekerheid!

Hier

Hier wreed te leur gesteld, wordt daar ons hart bedroogen.
 Wat gistren waarheid schein, verklaart ze morgen logen.
 Ach! altijd met zich zelve in harden wederstand,
 Was 't eerst Descartes, toen weêr Leibnits, heden Kant!
 Al wat ze ons weidsch belooft, of we in haar schriften eeren,
 Kan Jefus Godsdienst ons volmaakter, korter leeren.
 Hij mist eene ijdele praal, maar treft altijd zijn doel;
 Verheft mijn rede, staaft mijn zedelijk gevoel,
 En blijft, waar wijsbegeerte en trotsche grootspraak zwichten,
 Mijn' nood verzachten, en mijn eenzaam pad verlichten!

Vriend! deeze Godsdienst, ach! te lang een ijdele schijn!
 Moet eens de Redder der gezonken menschheid zijn,
 De dwaling zwichten doen, op de ondeugd zegepraalen,
 En in 't oorspronglijk schoon in aller oogen stralen.
 Ja! eens, eens blinkt zijn glans ons onbeneveld aan.
 Eens zal een schooner eeuw door hem op aarde ontstaan.
 Na duizend spoorloosheên en ijdele hersenvonden,
 Zal eindelijk 't Menschdom, door ellende half verflonden,
 Maar dan door rampspoed wijs, tot hem om bijstand vliên,
 En 't end' van al zijn leed en zo veel traanen zien.

Geen

Geen helfche Staatkunst zal de menschheid dan meer prangen,
 Maar Jefus Zedewet voor eeuwig haar vervangen,
 De steun en waarborg zijn, waarop zich 't Volk verlaat,
 En 't eenigst Wetboek voor den Burger en den Staat.
 Dan zal de Vrijheid, die wij aan de kim zien gloeien,
 Ons aanzijn koestren, en haar boom op aarde bloeien;
 Die, door de deugd gekweekt, aan Volkren zonder tal,
 Zijn koele schaduw en zijn vruchten bieden zal.
 Dan zal Gelijkheid ons naar 't heiligst recht bestieren;
 De menschenwaarde op goud en afkomst zegevieren;
 Gezag hier zonder praal, verdienste zonder schijn,
 En 't waarlijk nuttigst mensch altijd het grootste zijn.
 Dan zal geen ijde klank de menschheid langer hoonen;
 Maar waare Broederschap in alle harten wonen,
 En elk, door Godsdiensthaat, noch Volkstrots meer verblind,
 Het kroost zijns Vaders zien, waar hij slechts menschen vindt.
 Ligt dat dan 't Menschdom op het bloot herdenken blooze,
 Hoe ver het redding zocht, hoe dwaas het middlen kooze,
 En naauw begripte, dat het oog de hulp niet zag,
 Die, eeuwen lang, versmaad, aan zijne voeten lag!

Arist! schoon ik alsnog uw heil een' droom moet achten,
'k Blijf niet te min met u een heerlijke uitkomst wachten.
Ach! zo ik traanen pleng, 't is om ons diep verval,
En 't nadrend onweêr, dat ons eerst nog treffen zal.
Genoeg, de redding daagt — dit blijft mijn ziel gelooven.
Dit troostrijk denkbeeld kan geen noodlot mij ontrooven.
'k Zie, midden in den nacht, hoe Gods Voorzienigheid
Het lijdend Menschdom tot zijn jongste grootheid leidt!
Ligt zal de volle dag mijn oog hier niet bestralen;
Maar 'k zal den morgen zien, en blij ten grave daalen,
En met een' blik op 't heil, dat laater nakroost wacht,
Me een leven troosten, dat mij niets dan onheil bragt.
In deeze zoete hoop zie 'k, zonder mij te ontroeren,
De Troonen schudden en de Volkren zich beroeren;
Verzekerd dat de storm, hoe kort of lang hij woed',
In 't eind' een zuivre lucht aan de aarde schenken moet.

S P O O R

T O T

MENSCHELIJKE GELUKZALIGHEID.

ô Stervling, wie gij zijt, 't zij u de weelde voed'
Of nooddruft u bedeel', wees in uw' werkkring goed!
Befchouw u, waar ge u wendt, door eeuwigheid omgeven.
Een naauwlijks zichtbaar ftip, daar tusfchen, vormt uw leven.
Die ftip verliest zich; maar 't gevolg van uw bestaan
Grijpt in al de eeuwen, die tot vroeger eeuwen gaan.
Geen daad, geen enkle daad, is voor 't Geheel verlooren.
Uit elken ftap wordt steeds een nieuwe ftap gebooren.
Een lange keten wordt, die door alle eeuwen fchiet,
En 't oog eens Engels ziet den laaftten fchakel niét.
Een feil, u naauw bewust, kan eenfeen Volk doen zinken.
Gij speelt, ligt zal uw spel eens de aarde in kluifters klinken;
Den Reiziger gelijk, die, zorgloos voor den nood,
Eene enkle sneeuwvlok van de kruin eens ijsbergs ftoot.

't Onmerkbaar stofje rolt, nu aan zijn magt ontkoogen.

't Wordt bal, 't wordt klomp, 't wordt berg, en 't zwelt
(nog voor zijne oogen.

Een wolk van sneeuwstof dekt de zon, die kortst nog schein.

De donders raaten zeventvuwig om hem heên.

Gebergten tuimlen op gebergten, rotsen kraaken,

En storten, bonzend waar ze op nieuwe rotsen raaken.

Daar staart hij 't magtloos na, onzeker of zijn val

Een' afgrond treffen, of een stad verdelgen zal.

Verlooren in 't Heelal, en naauw aan 't niet ontweeken,
Schouw rond, ô sterveling! hoor alles tot u spreken:

- „ Wees dienstbaar aan het plan, dat ge in Gods Schepping vindt.
- „ En ieder deel aan 't heil van 't groot Geheel verbindt.
- „ De kracht, u toegedeeld, 't vernuft, in u beslooten,
- „ Is teffens 't eigendom van uw Natuurgenoeten.
- „ Bevorder hun geluk, waarheên ge uw pooging wendt;
- „ Verminder, waar ge kunt, de menschelijke ellend'.
- „ Denk, bij uw' minsten stap, hoe klein gij hem moogt achten,
- „ Mijne deugd en ondeugd reikt tot laater nageslachten.
- „ Mijne trots brengt na mijn' dood mischien een' krijg tot stand.
- „ Ik droog één traan, en red mischien een Vaderland.

„ De

- „ De daad' is u, 't gevolg werkt buiten uw vermoogen.
- „ Ook eindloos naberouw zal geen herftel gedoogen.
- „ Dus, Stervling! tot wat taak natuur of 't lot u riep,
- „ Wees mensch, wees beeld diens Gods, die u tot wel-
(doen schiep!”

De groote wet, op al wat nooden heeft, geschreeven,
 Wijst elk den zeeken weg tot een gelukkig leven.
 Ze is affchrift voor deeze aard' van 's Hemels Raadsbesluit,
 En loopt in aller heil op 't heil van ieder uit.
 Hoe ras waar de aarde tot een Paradijs verreezen,
 Zo ieder stervling was, wat hij zou kunnen wezen!
 Ja, 't groot Geheel vereischt, dat elk zijn cijns betaal';
 Maar waar ik éénmaal geef, ontvang ik duizendmaal.
 'k Ontzeg me één' wensch, die 't heil van allen zou verstooren,
 En 'k zie voor mijn geluk weér duizend lusten smooren.
 'k Verwin slechts ééns mijn drift, en alles om mij heén
 Blijft kalm, en zoete rust daauwt vrolijk op mijn treén.
 Ik vier haar éénmaal bot, en duizend driften blaaken,
 En 'k zie mijn heil belaagd door allen, die mij naaken.
 Dus de Eigenliefde zelf, zo lang 't verstand haar leidt,
 Legt ons dit offer op, en spoort tot menschlijkheid.

Zij zegt, om ons aan 't heil van allen te verbinden:
„ Wees goed, ó Sterveling! en gij zult goeden vinden!”

ó Mensch, die de Aarde aanschouwt en niet dan rampen ziet!
Wijt haar misvormd gelaat uw' goeden Schepper niet.
Ruischt nog de Lente u in haar' bloemengeur niet tegen?
Zwelt nog de Zomer niet voor u van zijnen zegen?
Bloost in den Herfst zijn gunst u uit geen vrucht-oogst aan?
Dekt, als de Winter woedt, niet nog zijn sneeuw uw graan?
Zie nog de Kindschheid door haar' zoeten hemel zweeven!
De Jeugd nog altijd door de Liefde zalig leeven!
En in wat levensperk ontroofde u ooit zijn hand
Eene enkele roos van vreugd, eens voor dat perk geplant?
Schouw rond — waar is zijn hart, zijn vaderhart geflooten?
Bij vatbaarheid voor heil, wordt altijd heil genooten.
Spoor vrij de bronnen na van al 't vereenigd leed,
Het zij 't één' stervling trof, of d'aardbol siddren deed;
Gij zult ze, zo op nieuw geen driften u verblinden,
In uw misdaadigheid of in uw dwaasheid vinden.
Dat Oorlog, dat geen oogst van lijken ooit verzaadt,
Maar juicht, waar 't zich op nieuw in bloed en traanen baadt;

Die

Die helfche woede, die vervolgzucht kon ontgloeien,
 Die eeuwgen haat ontvlamt en stroomen bloeds deed vloeien;
 Is 't God, ó Sterveling! die hen op aarde schiep,
 Daar met zijn' donder sterkte, en tot verdelgen riep?
 Of zijn 't uw driften, die, door eigenliefde aan 't blaaken,
 Gods schoonen lusthof tot een gruwzaam moordhol maaken?
 Die Nijd, die aan verdienste en waare grootheid knaagt,
 Die Afgunst, die het heil van andren steeds belaagt,
 Die Wellust, die de rust ontroofd aan huisgezinnen,
 Die Hoogmoed, die de deugd voor schijneer durft verwinnen,
 Die Gouddorst, die het hart voor 't zachtst gevoel vereelt,
 Die Wraakzucht, die, aan 't woén, uit menschen tijgers teelt,
 Wat zijn ze? Ketens, daar u God aan heeft geklonken?
 Of 't snood misbruikt geschenk, u door zijn gunst geschonken?
 Eens spooren, roerfels, tot verheven, eedle daén;
 Oorspronklik krachten, aan de Redén toegestaan,
 Die, eerst gedwee, en ligt getemd door haare banden,
 Uw eigen schuld verhief tot wreede Dwingelanden!

Schouw op het stille Land, als 't avondrood verdwijnt,
 En van het vlak azuur de maan het veld beschijnt,

Natuur, waar ze om u heen in zoete rust verlooren,
 Geene enkele klaagstem uit haar ruim gebied laat hooren.
 Hier, ligt het vreedzaam Rund, verzadigd, uitgespreid,
 Of scheert de laatste zoo, die nog zijn graagte vleit;
 Daar, sterft het jongste koeltje in 't rillend loof der boomen,
 Of aémt zijn' aftocht in de halfverlichte stroomen.
 Waar ook uw oog zich wendt, 't is al vol zoet genot,
 Vol stillen, dankbren lof van een weldaaidig God.
 Gij staart vertederd voort — uw zorgen zijn verdweenen;
 Uw hart wordt harmonij met alles om u heenen;
 Een zoete kalmte daalt wellustig op u neêr;
 Verzoend met uwen God, hebt gij geen vijand meer.
 Uw driften zwijgen, en uw laatste klagt te gader.
 Natuur wordt schaduwbeeld van uwen goeden Vader.
 Uw hart erkent Hem, zwelt, en stille aanbidding gloeit
 Uit meenig dankbren traan, die langs uw kaaken vloeit.
 Woestijn en jammerdal zijn met uw klagt vervloogen,
 En 't zalig Paradijs verrijst weêr voor uwe oogen.

Daal in dit oogenblik van zoete mijmerij
 Met uw verbeelding in der menschen maatschappij.

Dring

Dring in die woningen, die zó veel rust omgeven;
 Ligt zál de binnencel uw hart van angst doen beeven.
 Ach! onder de eigen maan, die u tot teérheid wekt,
 Hoe meenig helsch ontwerp wordt door den nacht gedekt!
 Hier, zit de Heerschzucht, tot een' nieuwen prooi genegen,
 Dien tegen menschenbloed koelzinnig op te weegen.
 Haar trots verheft zich, en de schaal met roof zinkt neér;
 En ijlings ziet haar oog 't verderf eens Volks niet meer.
 De zege lagcht haar aan — heeft zij Natuurgenooten?
 Genoeg; haar plan is rijp, de wreede krijg beslooten.
 Nu zinkt ze in 't wachtend dons, blijmoedig, onbevreesd;
 Haar hart omsluit de hel, maar slaap bedwelmt haar' geest;
 De doodsche rust gelijk, waarin Natuur kan raaken,
 Als de aarde schudden zal, en de afgrond vlammen braaken.
 Geen zuchtje winds verraadt den naderenden nood.
 Het aardrijk sluimert, maar 't verderf waakt in zijn' schoot.
 Daar, sluipt de Boosheid, nog in diep gepeins verlooren,
 Hoe 't heil der maatschappij op morgen weér te flooren.
 Nu lagcht haar laster aan; dan oproer, tweedragt, twist;
 Nu kiest ze hoon, geweld; dan huichlaarij en list.
 Zij wikt, en elk om strijd blijft haar in de oogen blinken.
 Haar ligchaam, afgewaakt, dreigt aan haar' geest te ontzinken.

Beroofd van kracht, en toch belust op euveldaën,
 Brengt haar vermoeïing slaap, de slaap weêr moordkracht aan.
 Hier, kruipt de Wroeging, door een doodsche lamp bescheenen;
 't Berouw schreit aan haar zij'; zij wil, maar kan niet weenen.
 Daar, loert de Wraakzucht met een moorddolck in de hand.
 Zij dorst naar bloed, en kaauidt haar eigen ingewand.
 Alom ziet hier uw oog de wreedste driften broeiën,
 Die, als de morgen bloost, voor nieuw verderf ontgloeïën.
 Reeds grijnst de ellende u aan, die 't menschedom treffen zal.
 Gij beeft te rug, en de Aarde is u weêr traanendal.
 Daar zucht in 't stille uw ziel, door 't zwart verschiet bewoogen:
 Neen! nimmer heeft een God haar aan het Niet ontoogen!

En nu, zie nu op nieuw Natuur, die om u rust,
 Nog door de maan verlicht, nog door 't genot gekust,
 En door geene enkle drif in 't vreedzaam hart bestreedend.
 Van waar dit wreed verschil? Daar, traanendal; hier, Eden?
 Daar, onrust, wroeging, angst, verderf en links beleid;
 Hier, onschuld, rust, genot, en zoete eenstemmigheid?
 Daar, dwang, verboden lust, verwoede slangenbeeten;
 Hier, vrijheid, eedle zin, en een gerust geweten?

Zink

Zink, Stervling! zink in 't stof — klaag daar u zelve aan.
 Wat doet, waar driften woën, het hart zo angstig slaan?
 Wat, bij Natuurs genot, geen hooger wellust-wenschen?
 Ach! 't laatste is 't werk van God, het eerste is 't werk der men-
 (schen)

De Oneindige, altijd door zijn goedheid aangespoord,
 Bragt tot verderf geen worm in heel zijn Schepping voort;
 En gij, gij waart, ô Mensch! zijn gunstling hier beneeden!
 U slechts, u siert zijn beeld, de vrijheid, en de reden;
 U wees hij eindloos heil tot uw bestemming aan,
 En leerde u door de deugd haar vrolijk tegen gaan.
 Zijn goedheid schonk u rust, waar de onschuld u bekoorde;
 Zijn liefde schonk u smart, waar gij naar 't misdrijf hoorde.
 De straf was in zijn hand altijd weldaadigheid;
 Hij huuwde ze aan 't vergrijp, dat u van 't heilspoor leidt,
 Gaf aan het zeedlijk kwaad, door haar, zijn juiste perken,
 En dwong het, in zijn plan, uw grootheid uit te werken.
 Maar altijd bleef zijn Zon u koestren als weleer,
 En altijd droop zijn daauw op uwe velden neêr. —
 En nu — schijnt de aarde u vaak met zwarten nacht omtoogen,
 Draagt zij voor malsch gebloemt 's slechts doornen in uwe oogen?
 Uwe

Uwe ondeugd is de vloek, die haar getroffen heeft.
Keer tot uwe onschuld weêr, en 't Paradijs herleeft.
Naar maate uw deugd vermeêrt, uw feilen u ontwijken,
Zal, waar een distel stond, een schoone Veldroos prijken.
ô Mensch! bij al uw schuld, waar mist op Aard' genot?
Waar toont ze u in haar gift een' Dwingland in uw' God?
Waar loont ze uw noeste vlijt niet met haar' rijkften zegen?
Waar geelt en golft haar schat u in den oogst niet tegen?
Aêmt zij Gods vloek u toe, als haar de Lente tooit,
En bloefem, waar ge u wendt, voor uwe voeten strooit?
Als ieder schepfel juicht, en tot genot gedreeven,
Den prijs zijns aanzijns voelt in 't nieuw herbooren leven;
Het kleinste wormpje zelfs Gods schepping vrolijk groet,
Zich in een lichtstraal baadt, en daar met wellust voedt;
De vis van blijdschap in 't verzilverd water spartelt,
Het mugjen om u heen in blijde kringen dartelt,
En duizend bijën in den zwoelen middagstond
Al domlend brommen om den bloefem in het rond,
Nu op haar wiekjes in een wolk van geuren waaden,
Dan vrolijk aan den disch huns Scheppers zich verzaaden?
ô Stervling! waar uw oog op ramp of vloek hier staar,
Tree thans den lusthof in — misken Gods goedheid daar!

Zeg

Zeg daar, zo gij 't vermoogt: „dit aanzijn heeft geen waarde.
 „God mint zijn schepslen niet. Zijn vloek rust op deeze aarde.”
 Zeg dit, en heel Natuur weêrspreekt in eens uw taal!
 't Ontluikend blad, de boom in bloei, de nachtegaal,
 De velden om u heen, 't genot, elk dier beschooren,
 En zelfs het koeltje ruischt: „Godslastraar!” in uwe ooren!

Mensch! ken in 't einde u-zelv', deeze aarde, en uwen God! —

Wie deeze kunde derft, miskent om laag zijn lot.

Uw vordring op de baan tot een verheevner leven

Werd hier ten maatstaf aan het waar geluk-gegeven.

Zoekt ge in 't Gebied van God ooit onverstoorbre vreugd,

En zielrust tot aan 't graf, volg hier den wenk der Deugd.

Hoe moeilijk ge in 't begin haar eenzaam pad moogt vinden,

Het dekt geen afgrond, die u ijlings kan verslinden.

Gij treedt 'er veilig, ook bij nacht en ontijd, voort.

Naar maate uw gang zich spoedt, verrukt u schooner oord,

Groent veld en boom u aan, wordt u natuur genegen;

De weg glooit zachter af, lagcht in gebloemte u tegen,

En breekt, waar steeds uw oog op schooner uitzicht stuit,

In 't eeuwig bloeiend Rijk van vrede en blijdschap uit.

Geen

Geen stervling heeft op aarde, aan welk een' stand verbonden,
Ooit onvervalscht geluk dan op dien weg gevonden.
Daar morde trotsch vernuft de Alwijsheid nimmer aan,
Daar was het hart altijd met zijnen God voldaan,
En zag in elken ramp of onspoed deezer aarde
Niets dan een sport te meer tot hooger menschenwaarde. —
Pleeg met al de eeuwen raad, door 't Voorgeslacht beleefd,
Die ooit Geschiedkunde, u ten dienst, geketend heeft;
Waar bleef de stille Deugd, in hutten of op troonen,
Schoon alles haar ontzonk, in 't eind' zich zelf niet loonen?
'Waar oogste 't Misdrijf, door een valsch verschiet misleid,
'Na al zijn zorg en angst, hier geen rampzaligheid?
ô Mensch! zie uit haar' nacht alom de baaken rijzen,
Die op de levenszee u klip of zandbank wijzen,
Op dat ge, een wijzer kroost, bij tijds de droogten vliedt,
Waar eenmaal menschlijk heil hier op te barsten stiet.
Wensch; ge in een' effen vaart de hoogten liefst te mijden,
Waar golf en branding 't meest het slingrend schip bestrijden?
Bekoort u huislijk heil, vergetenheid en rust,
Een kalm genot uws zelv', vol zoete levenslust?
De Ervaaring, boven drift en vleierij verheeven,
Zal van haar' eeuwentronn u deeze lesfen geven:

» Wees

MENSCHELIJKE GELUKZALIGHEID. 191

- „ Wees met Natuur voldaan; leef vreedzaam in haar' schoot;
- „ Haar hand geeft spaarzaam, maar vervult altijd den nood;
- „ Geen walging volgt haar vreugd; haar schoon blijft staég
(bekooren.
- „ Wie immer haar ontzong, was voor 't geluk verlooren!

- „ Mistrouw eene Eerzucht, die naar magt en tijtlen dorst.
- „ Begeer geen heldenroem, die 't Menschdom traanen kost:
- „ Een krans, dien Vleizucht vlocht, kon nooit het hart beloonen.
- „ De waare Deugd alleen schenkt onverwelkbre kroonen.
- „ Waan nooit, dat Vorstengunst, hoe zeer ze uw' hoogmoed
(streef',
- „ Of 't heilloos oorlogsveld u bij haar aanbeveel';
- „ Neen! 't heil, door u gesticht; het nut, door u bedreeven;
- „ De traan, door u gedroogd; 't geluk, door u hergeven;
- „ De nood, door u verzacht; het licht, door u verspreid;
- „ Al wat ge als werktuig deed van Gods Voorzienigheid;
- „ Zie daar, wat uit haar hand u de eerkroon doet verwerven,
- „ Die wellust straalt in 't hart, en nooit haar' glans zal derven;
- „ Die in het zweet des doods uw' schedel niet ontzinkt,
- „ En nog met d' eigen glans voor God, uw Richter, blinkt.

- „ Streef nooit naar Rijkdom , die het hart niet kan verzaaden.
 „ Een maateloze zucht naar goud teelt euveldaaden.
 „ Berust in 't wijze deel , dat God u schonk op aard'.
 „ Tevredenheid is meer dan Peru's schatten waard'.
 „ 't Gericht van needrig moes , met reinen smaak gegeten ,
 „ Verstrekt ten Godenmaal bij een gerust geweten.
 „ Den schaamlen wand van klei sieraat koninglijke pracht ,
 „ Als hij de deugd omringt , of de onschuld in hem lagcht.
 „ Hoe trotsch 't arduin verrijze , of marmren boogen praalen ,
 „ De zorgen waaren 't liefst door vorstelijke zaalen.
 „ 't Bemoste rietendak , dat storm noch onweer ducht ,
 „ Dekt dikwerf levensvreugd , die aan 't Palleis ontvlugt.
 „ De zielrust , naauw bekend aan vorstelijke Hoven ,
 „ Lagcht ligt de Veldhut aan en zweeft 'er juichend boven.
 „ Vaak was de korsle slaap het weeldrig leger moe ,
 „ En sloot op 't bed van stroo des Landmans oogen toe. —
 „ Waan nooit , dat bergen goude , die eerloosheid kon teelen ,
 „ Of schraapzucht rijzen deed , de ziel , als de oogen , freelen.
 „ Hun kommervol bezit baart wroeging , angst en smart ,
 „ In 't eeuwig hongerend en nooit verzaadigd hart.
 „ De vulge drift eens Vreks wordt slechts door Goud bewoogen.
 „ In 't hart des Gierigaarts verdroogt het mededoogen.

„ Hij

„ Hij hoort de nooddrift niet, die aan zijn voeten schreit.
 „ Zijn ziel, door 't goud gedrukt, ontzinkt der menschlijkheid.
 „ Het laage plekje gronds, uit eerlijk zweet gesteegen,
 „ Is meer dan 't vorstendom, door slinks beleid verkreegen.
 „ De schat, dien 't Misdrijf schenkt, maakt arm tot aan het graf,
 „ 't Genot hangt niet van 't goud, maar van Gods zegen af,
 „ Die, schoon met nacht omhuld, en voor het oog verborgen,
 „ Toch staëg de deugd verzelt, en voor haar' nood blijft zorgen;
 „ Maar van de Boozen wijkt, of in een' vloek verkeert,
 „ Die hun gebeente treft en tot het merg verteert.

„ Misgun geen sterveling den roem, door hem verworven.
 „ Wie aan verdiensten knaagt, is voor iets groots gestorven.
 „ Deel steeds in elken ramp, die hier de Menschheid treft,
 „ Maar vindt uw' eigen roem in 't geen haar' prijs verheft.
 „ Ontmoet ge een' grooter man, in 't perk, door u gekoozen,
 „ Zijn aanblik vuure u aan — geen afgunst doe u bloezen!
 „ Slaa met een vrolijk oog zijn meedre waarde gaê,
 „ Doe zijn verdiensten recht, erkent ze, en volg hem na.
 „ Op welk een' stand hij stond, in laage of hoeger orden,
 „ Hij's mensch: ook gij zijt mensch; poog hem gelijk te worden.

- „ Ook in den kleinsten kring, hoe naauwbepert hij schijn',
 „ Is 't u als mensch vergund, verdienstlijk, groot te zijn.
 „ De waare Grootheid wordt in elken kring gevonden.
 „ Gods wijsheid heeft ons heil niet aan één' stand verbonden.
 „ Zij zorgde bij haar plan, dat ook het minste deel
 „ Het zijne toebragt aan den welstand van 't geheel;
 „ En duizend pligten, hoe verschillende ook van vooren,
 „ In de eigen eenheid, 't heil van allen, ziet verlooren.
 „ Wat stand zijn pligt vergeet, straks lijdt de maatschappij;
 „ Wat kring hem trouw betracht, straks wint haar bloei 'er bij.
 „ Niet elk kan naar den roem van Held of Wijsgeer streeven,
 „ Maar elk kan in zijn' kring verdienstlijk, nuttig leven;
 „ En 't zij zijn standpunt 't oog der waereld tot hem trekt,
 „ Of een geringe pij zijn aanzijn hier bedekt;
 „ Het zij de voorspoedszon zijn wieg reeds hebbe omscheenen,
 „ Of 't eerste levenslicht hem in een hut zag weenen,
 „ Zo hij zijn waarde voelt, zijn pligten kent en acht,
 „ Als Burger, Echtgenoot, en Vader die betracht,
 „ Voor zijn bestemming rijpt bij al den last des levens,
 „ Dan is hij in zijn' kring en Held en Wijsgeer tevens.
 „ Juich, edel Lijder! die hier naar volmaking streeft,
 „ En al uw krachten aan dit waardig doelwit geeft;

„ Maar

„ Maar u, van smart gekromd, vermoeid van 't zorglijk leven,
 „ Door 't gruuwzaam noodlot met geweld voelt tegenstreeven.
 „ Juich! wat u 't lot ontroove, uw grootheid blijft u bij!
 „ Uw hart, niet uw geluk of stand, maakt uw waardij;
 „ Zo daar de Alweetendheid dien reinen wensch kan leezen,
 „ Dan zijt gij in Gods oog, wat gij begeert te wezen.

„ Beslis, waar God niet spreekt, niet ligt wat waarheid zij;
 „ Maar waar gij ze eens erkent, blijf haar daar eeuwig bij.
 „ Denk vrij, en voelt ge als mensch u door dit voorrecht streelen,
 „ Duld, dat uw evenmensch in 't eigen recht moog' deelen.
 „ Is 't geen ge als waarheid kent, uw beste schat op aard',
 „ 't Geen hij voor waarheid houdt, is hem niet minder waard'.
 „ Gun ieder Stervling God naar zijn geweten te eeren.
 „ Ligt dwaalt hij; maar geweld kon nooit één dwaaling weeren.
 „ Bragt woede en moordlust in een meening voor te staan,
 „ Ooit overtuiging, of een enkle waarheid aan?
 „ En nu, wat kunt ge? op nieuw de menschheid weêr doen ijzen?
 „ Maar al 't vergooten bloed, wat kon het ooit bewijzen?
 „ Wat staft uw wreed betoog, daar 't slechts ontzetting baart,
 „ Dan dat gij moorden kunt, en nooit een Christen waart?”

196 SPOOR TOT MENSCHELIJKE GELUKZALIGH.

Volg deeze lesfen op, ô Mensch! en in uw leven
Zal meenig zoet genot om uwe loopbaan zweeven,
Een aantal rampen van uw stille woning vliên,
En elke dag u stof tot zalig weldoen biên.
Dan zal, bij al haar leed, u de Aarde weér bekooren.
Wie 't meest geluk verspreidt, is 't meest geluk beschooren.
Wie 't moedigst hier zijn drift en feilen heeft bestreên,
Was altijd best met de Aard', zich zelv', en God te vreên.

•

O P S C H R I F T

VOOR DE

W O U D - K E R K

T E

B A N J O.

•

δ Stervling, wie gij zijt! kon u Natuur bekooren,
Kniel in dit Heiligdom voor haaren Schepper neér.
Hij, die 't Heelal vervult; wil hier uw' lofzang hooren,
Maar kiest uw edel hart ten tempel van zijne Eer.

•

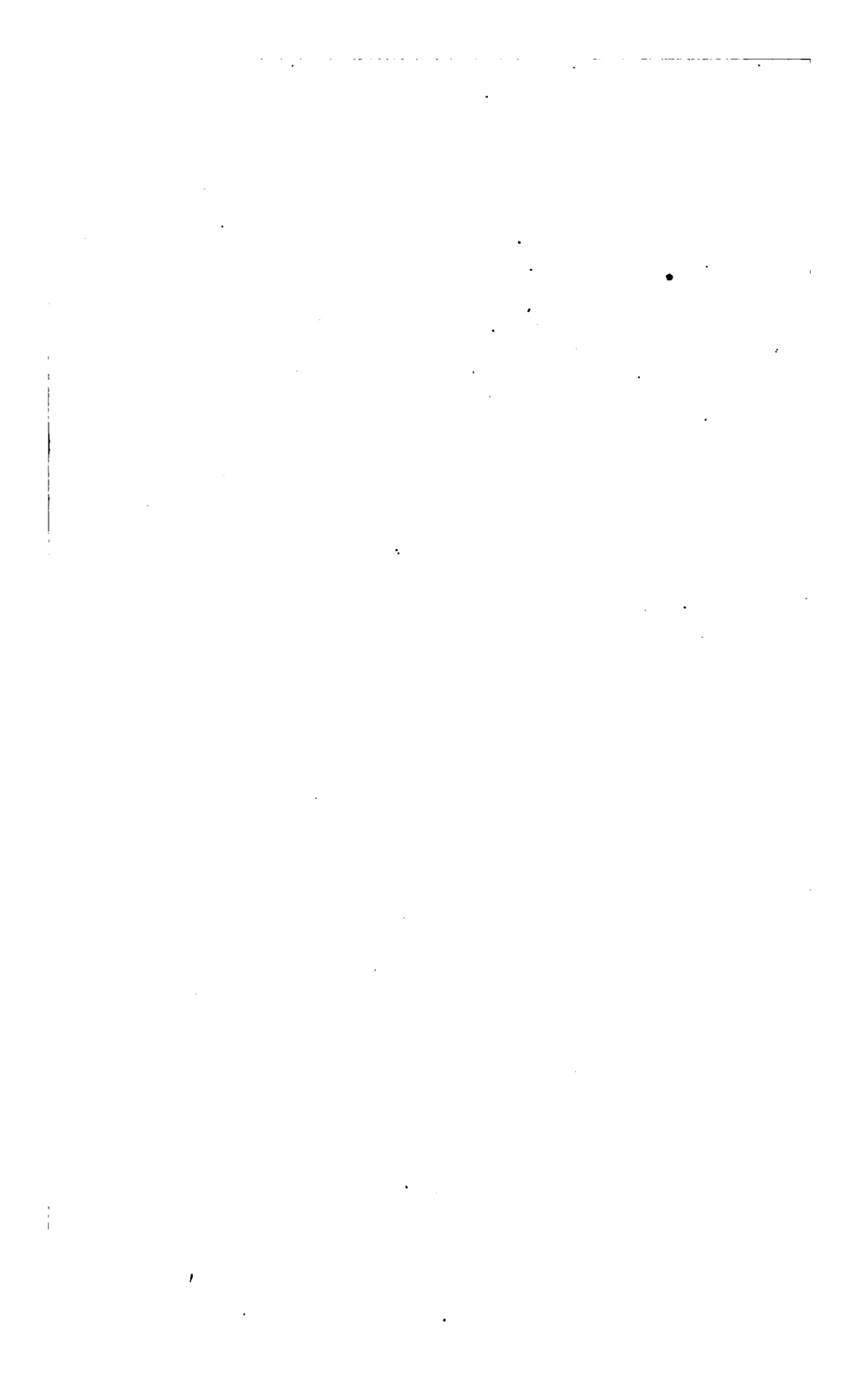
Bij den Drukker deezes, zijn, van denzelfden
Auteur, nog gedrukt en te bekomen:

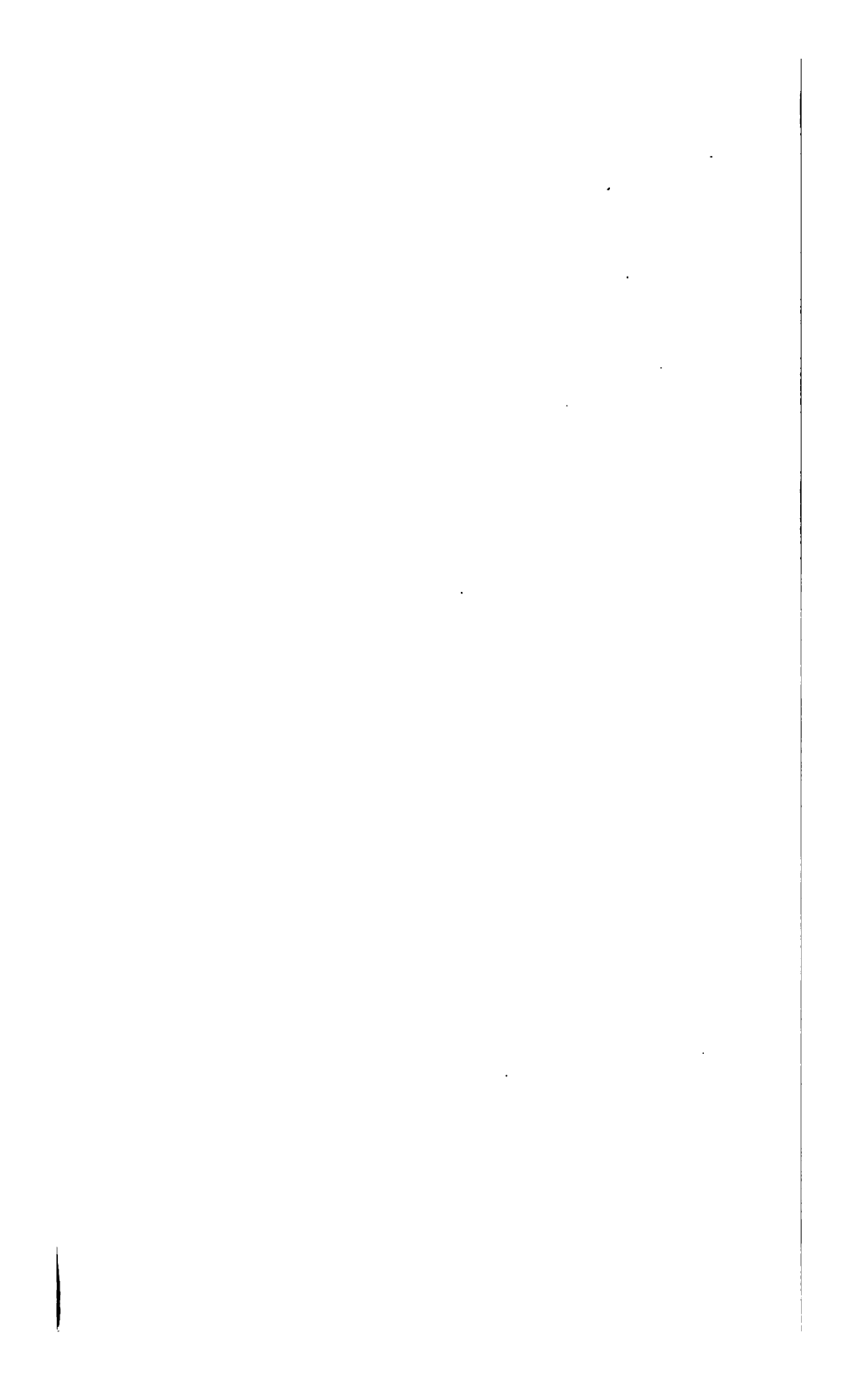
FERDINAND en CONSTANTIA, 2 deelen, gr. 8vo. met pl. tweede druk.	f 3 : 12
THRIZA, of de zege van den Godsdienst, Treurspel, Derde Druk. gr. 8vo.	- 1 : 16
LADIJ JOHANNA GRAIJ, Treurspel, gr. 8vo.	- 1 : 16
JNES DE CASTRO, dito, gr. 8vo.	- 1 : 16
MUCIUS CORDUS, dito, gr. 8vo.	- 1 : 16
DE PATRIOTTEN, Toneelspel, gr. 8vo.	- 1 : 5
Het GRAF, in 4 Zangen, gr. 8vo.	- 2 : 10
BRIEVEN over verscheiden Onderwerpen, 6 deelen, gr. 8vo.	- 9 : 12
FRITH en KANTELAAR, Blijdrag, 3 st., gr. 8vo.	- 5 : 8
JULIA, met platen, gr. 8vo.	- 2 : 10
Romanzes, gr. 8vo.	- - : 16
De Vriend van 't Vaderland, gr. 8vo.	- 5 : 4
Zedelijke Verhaalen, 2 deelen gr. 8vo.	- 4 : 8
Dagboek mijner goede Werken, Derde Druk, gr. 8vo.	- 1 : 16
FANNIJ, gr. en kl. 8vo.	- 1 : 16

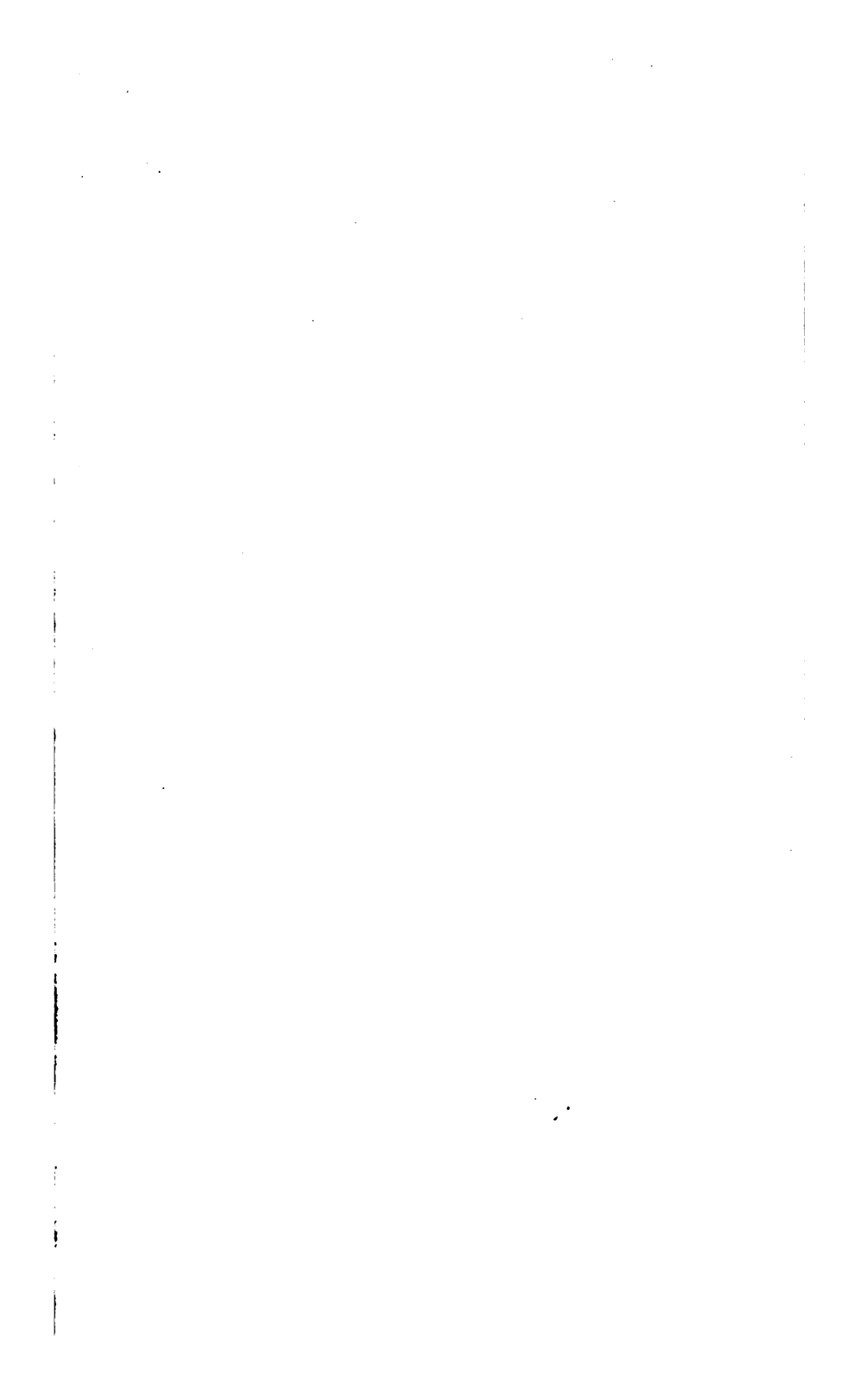

2

RØ 45

JUN 7 1938

